

Brassói Lapok

XXIX. évfolyam

240. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1933. évi október 20

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbizosítási díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 5 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Friedmann Vilmos

A lapokból: A szász közoktatásügyi minisztérium elmozdította tanszékelőit Friedmann Vilmos tanárt, aki az egyetlen a román nyelvek tanára volt. A professzort megfosztották nyugdíjuktól és végkielégítésétől. A büne: Nem árja származásu

Idestova 19 esztendeje annak, hogy a kevi fellegvárban, — ahonnan az oda-gyűjtött hadifoglyokat az orosz birodalom különböző részeire elosztották — találkoztam vele először. Bomlott világ volt akkor. Ott különösen. Fogságbaesésünkkel elmetszették a köldökünket s mi ott álltunk egy nekünk idegen világban, tájékozatlanul, tehetetlenül és — ami a legborzasztóbb: a legtöbbünknek megfelelő meleg ruházata, pokróca, lábbelije sem volt. Ezzel szemben mind bizonyosabbá vált előttünk, hogy a mi transzportunkat Szibériába küldik. Ezt mondták a már korábban odagyűjtöttek és ezt hallottuk az őrség embereitől is. Megkezdődött tehát a hajszá bundák, pímik, pokrócok, kucsmák, meg miégymás meleg holmik után. Akinek volt igyekezett megszabadulni a még otthon különböző rejtékkelhulre bevarrt koronáitól, hogy a megfagyás veszélyét a minimumra redukálja. Persze, arafelé nem volt már nagy becse a mi koronáinknak és a helyzetet alaposan kihasználó alkalmi pénzbevéltóknak volt eszük s még azt az alacsony kurzust sem adták meg nekünk. Dehát kellett a pénz s mi adtuk a koronát, ahogy éppen kérték. És vásároltunk. Mindent, aminek használatt gondoltuk venni a többhetes utazás alatt. Ruhát, köpenyegyet, bundát, kucsmát, kesztyűt, pokrócokat, élelmiszereket és főleg csáját, meg cukrot.

És ebben az óriási zibvásárban csak egy ember őrizte meg hidegvérét. Csak egy ember nem törődött a testével, csak egy ember kutatott napokon keresztül a már komolyan hideg orosz novemberben vékonyka, a mi teleink mértékére szabott tisztiköpenyegében könyvek után. Orosz nyelvtanokat keresett és vásárolt ez az ember akkor, mikor mi mindannyian fejvesztetten a testünket féltettük. Ő akkor is csak a grammatikára — az ő igazi fegyverére gondolt.

Ez az ember Friedmann Vilmos volt. Már akkor tanársegéd a lipcei egyetemen. A fiatal Friedmann típusa volt a komoly tudósoknak. A németen kívül tökéletesen bírta a francia, olasz, spanyol, román, latin és angol nyelveket. És emellett a szellemi elfoglaltsága mellett ráért arra is, hogy ember legyen. Mindjárt kevi találkozásunkkor ékes bizonyítékát adta ennek. Ő volt, aki először sietett segítségemre, mikor meglátta, hogy mankóra támaszkodva, nehezen tudom követni az állomás felé haladó tiszti csoportot. A hónom alá nyúlt és végig támogatott a hosszú uton.

Természetesen, ő volt az első közülünk, aki megtanult oroszul. Még el sem értük utazásunk végcélját, a jenízei-guberniában lévő Kamszkot, mikor Friedmann már egészen jól miőködött, mint tolmács. Sőt az is előfordult, hogy kifogásolta egyik-másik orosz nyelvtanilag hibás beszédét. Igaz viszont, hogy az utazás sem ment valami erős tempóban. Tartott vagy 4-5 hétig, amíg odaértünk. Ő vezette be a fogolytáborban a rendszeres nyelvkurzusokat és fáradhatatlanul tartotta a különböző irodalmi előadásokat, melyek során kitűnő előadói készségéről és abszolút szakértelméről volt alkalmunk meggyőződni. Ő olvasta fel nekünk esténként az orosz újságokat. Azon melegeben, ahogy megérkeztek. „blattolta” le őket németre. És kicsoda németre. Valóságos irodalmi remekmű volt egy-egy felolvasása, noha, a legelső időktől eltekintve, sohasem készült elő ezekre a felolva-

470:120

Daladiernek a francia kamara hatalmas többséggel bizalmat szavazott

Hitler kijelenti, hogy nemzetközi tárgyalásokon sem vesz részt és egyezményeket sem ír alá, amíg országát nem egyenjogusítják

Páris, október 19.

A nagy színjáték program szerint zajlott le. A francia kamara összeült és meghallgatta Daladiert, aki voltaképpen semmit sem mondott. A német kérdés elintézésében egyre inkább az a paroli, hogy nem szabad beszélni. A legjobb indulatu kijelentéseket is félre lehet magyarázni s így csak még jobban összekuszálódik az amugy is kuszált helyzet. A francia kormány a nagy parlamenti színjáték előtt még minisztertanácsot is tartott, amelynek szónoka azonban nem Daladier, hanem a külügyminiszter, Paul Boncour volt. Azt fejtegette a külügyminiszter, hogy

Franciaország nem mondhat le a leszerelési egyezmény megkötéséről.

Sőt tovább: Franciaországnak ezt az egyezményt egész rövid időn belül meg kell kötnie, mert egy egész sor más országnak elkötelezte magát. Így a többek között mihamarabbi leszerelési egyezményt ígért Magyarországnak és Bulgáriának.

A minisztertanács során vita volt ugyan,

de határozatot nem hoztak.

A minisztertanács elhangzott külügyminiszteri beszédből mindenesetre érdekes momentumok derülnek ki. Kiderül az, hogy hiába püht Herriot és hiába utazik most francia érdekek védelmében a közelkeletre Titulescu, arról, hogy a legyőzött és a Balkán-államok a francia politikai irányponalat elfogadják, addig, amíg az egyenjogúságukat biztosító fegyverkezési egyezményt meg nem kapják, szó sem lehet.

Itt a magyarázata annak, hogy a minisztertanács csak vitázott, de nem határozott.

Maga a kamarai színjáték simán zajlott le. Daladier elmondotta, hogy Németország abban a pillanatban hagyta ott a leszerelési konferenciát, amikor a dolgok már annyira kiérették voltak, hogy eredményes tárgyalásról beszélni lehetett. E váddal kapcsolatban elmondotta még, hogy Németország kilépése most már a francia kormány kötelességévé teszi a béke biztosításának azonnali megszerzését.

Néhány ígéretet tett még a kormányelnök,

majd megindult a szentvielen vita, amelynek Németországgal szemben támadó elemei nem igen voltak. Végül is

program szerint — Daladier felvetette a bizalmi kérdést és a kamara szavazott. Mellette 470 szó esett, ellene 120.

Franciaország tehát már válaszolt is. Németország majd csak november 12-én válaszol. Amint Franciaország szavazatával azt igazolja, hogy helyesli a francia politika makacs magatartását, ugyanugy — semmi kétség — Németország is helyeselni fogja a német kormány kilépési nyilatkozatát. A harc tehát e két szavazat után tovább tart és így minden valószínűség szerint előbb-utóbb sor kerül Mussolini egyeztető eljárására.

Mussolini készül is erre a szerepre. Ma is van olyan jelentésünk, amely szerint a Duce a legrövidebb időn belül szeretné a négyhatalmi szerződés aláírót összehívni. Mussolini ügyel a formára és ezért az a terve, hogy a négyhatalmi ezalkalommal még külsőségeiben se álljon a Népszövetség oltalma alatt és ezért a békéltető tárgyalásoknak Strazában kelle-

Sir Simon vádol és védekezik

Az angol minisztertanács csak szerdán este ül össze, de Sir Simon szükségesnek tartotta, hogy már a minisztertanács összeülése előtt is nyilatkozzék. Ebben a nyilatkozatában többek között a következőket mondotta:

— Tudatában vagyok a helyzet súlyos voltának, — mondotta a külügyminiszter, — s úgy én, mint az egész angol kormány, kerülni fog minden szót, ami kiélezné a helyzetet. Az angol kormány a lehető leggondosabb mérlegelés után határoz a következő eljárás felől.

A külügyminiszter ezután behatóan ismertette a leszerelési értekezlet állását. A legutóbbi európai események — mondotta — növelték az idegességet és aggodalmat és ennek tulajdonítható, hogy a súlyosan felfegyverzett államok vonakodtak haderejüket csökkenteni. Angliát ma nagyobb aggodalm tölti el a helyzet láttán, mint évekket ezelőtt. Azt hittük, hogy közel vagyunk a megegyezéshez és most kiderült, hogy messzebb állunk tőle, mint bármikor.

— Sajnálatosnak kell azonkívül tartanom, — folytatta Sir Simon, — hogy Németország szándékosan nehézségeket támaszt a kérdés megoldása elé. Németország ragaszkodik bizonyos tiltott fegyverek gyártásához és ez az a pont, ahol megegyezés sohasem remélhető.

sásokra.

Aztán jöttek a forradalmi idők s a táborunkat szerteszórták. Egy részünk eke- rült távol keletre, míg mások Kamszkban maradtak. Ezek közt volt Friedmann is. Akik ottmaradtak, hamarabb kerültek haza. Így Friedmann is 1919 táján érkezett haza. Hazatérte után azonnal nagy apparátussal látott hozzá, hogy a még Szibériában maradtak barátjait értesítse hozzátartozóik sorsáról. A hozzáintézt levelekre mindenkinek kimerítően vála-

Azzal is vádolnak, hogy az én keménységemnek és makacsságomnak tulajdonítható, hogy Németország az ismert lépésre ragadtatta magát. Ezzel a váddal szemben nem védekezem, hogy hivatkozom Norman Davis, Henderson és lord Cecil beszédeire, akik kihangsúlyozták, hogy a leszerelési értekezlet nál-ságát nem én idéztem elő.

Angol politikai körök Sir Simon beszédét élesen kommentálják és alátámasztják az álláspontját annak a vezércikknek a hangjára.

A passzív Amerika

Tegnap számunkban jelentettük, hogy Roosevelt szigorú hangú utasításban hagyta meg a genfi amerikai delegációnak, hogy az a nyugateurópai diplomáciai viszályba egyáltalában ne avatkozzék bele. Ennek megfelelően Norman Davis tegnap már nyilatkozott is és tudomására hozta az érdekelte- nek, hogy

Amerika a jövőben csakis leszerelési kérdésekben hallatja a hangját, politikai dolgokba bele nem szól, mert Amerikának egyetlen európai állammal sincsenek politikai kapcsolatai.

Genfben az amerikai küldöttség nyilatkozatát úgy értelmezik, hogy ezzel a delegáció

szolt s sok szülő, feleség gondol bizonyára ma is hálásan vigasztaló, megnyugtató leveleire.

És ha mindezek után azt olvasom a lapokban, hogy egy ilyen embert, akinek kulturája specialista német volt és aki német imperialista célok szolgálatában vitte ki a bőrt a harcterekre és szenvedte hosszú éveken keresztül a fogolyélet legbomlasztó keserveit, ha ezek után azt olvasom, hogy egy ilyen embert, azért, mert zsidónak született, úgy rugnak le

val, amely tegnap a Pravdában jelent meg. Ez a lap is azt írja, hogy Németország hihetetlen követelésekkel lépett föl.

A német birodalom azt kívánja, — írja a Pravda, — hogy a győztesek szereljének előbb le s ő majd csak azután fogja titkos fegyverkezését megszüntetni.

A Pravda szerint Hitlerrel teljes lehetetlenség tárgyalni. Egészen másként állana a helyzet, ha Stresemann Németországgal állnának szemben.

különösen az amerikai közvéleménynek akart elégtételt adni. A tengerentúli közvélemény ugyanis megalégtelte az európai marakodást és fenyegetően követeli, hogy erről a porondról Amerika vonuljon vissza.

Az angolok a visszavonulásnak erre a mértékére még nem jutottak el, de ők se kívánják már, hogy a nagy plénum tárgyalja meg a német-francia viszály részleteit.

Anglia leginkább azt szeretné, ha csak a nagyhatalmak ülnének össze tanácskozní és csak az eredményt közölnék a genfi értekezlettel.

Londonban most ennek a bizalmas tanácskozásnak a lehetőségeiről tárgyalnak. Nem

arról a tanári katedráról, amelyhez nemcsak minden izével tartozik, hanem amelyre méltóbb reprezentáns rajta kívül nem is igen találnak, hogy még e mindenképpen megérdemelt nyugdíját vagy végkielégítését is megvonják tőle. hát ökölbeszorla a kezem, ha meggondolom, hogy hová vezetik felelőtlen vezetők a meggondoltságáról és józanságáról nevezetes német népet — a fajtámat.

Hedrich Richard, volt m kir. honv. főhadnagy

Ritkán kell cserélni!

csak Sir Simon érkezett vissza Londonba, hanem Eden is és beható tanácskozásokat kezdtek mindketten MacDonalddal.

Más római jelentés szerint az amerikai Egyesült Államok nyilatkozata után most már három pont körül kristályosodik ki a tárgyalások további lehetősége. A Lavoro Fassistá szerint Amerika mégis résztvesz a további leszerelési tárgyalásokon és így arról, hogy a leszerelési tárgyalásokat kivánják-e folytatni, a döntést az európai hatalmaknak kell meghozni. Ez volna a két első leszerelhető eredmény. A lap szerint a harmadik pont azonban a legfontosabb és ez a pont azt mutatja, hogy a németekkel szemben felvouló közös angol-francia-amerikai frontról most már — Norman Davis tegnapi nyilatkozata után — beszélni sem lehet.

HITLER ISMÉT MEGSZÓLAL

Németországban egyébként tegnap a nemzetiszocialista-párt ugynevezett vezéri gyűlést tartott, amelyen Hitler nagy beszédet mondott. Elmondotta, hogy a leszerelés kérdése össze van kapcsolva a gazdasági talpraállítás kérdésvével. Nemcsak Németországban ez a helyzet, de mindenütt szerte a világon. Az egyenjogúság nemcsak azt jelenti, hogy egyformán szabad fegyverkezni, vagy egyaránt le kell szerelni, hanem azt is jelenti, hogy a gazdasági talpraállításban egyenlő segítséget kell az államoknak egymásnak nyújtani.

— Előzőm — mondotta Hitler — genfi betegségben szenvedett. Ő pesszimista volt a nemzet dolgát illetőleg, de optimistán látta a genfi helyzetet. Én éppen fordítva, sőtétén látom mindazt, amit Genf csinál, de bizakodással tekintek nemzetem jövője elé. Éppen ezért Németország komolyan ragaszkodik az egyenjogúsításhoz és ezennel ünnepélyesen kijelentem, hogy mindaddig egyetlen nemzetközi értekezleten részt nem veszünk, egyetlen egyezményt alá nem írunk, amíg az egyenjogúsítást ki nem verekszzük.

— Azt a művet — mondotta tovább Hitler, — amelyet alkottam, ezzel a vívmánnyal meg kell koronáznom. Ezzel kapcsolatban ki kell jelentenem, hogy előzetesességgel és megértéssel fogjuk majd azokat a belpolitikai ellenfeleinket kezelni, akik ebben a kérdésben amellet tesznek bizonyosságot, hogy oltalmazni és védeni akarják a nemzet becsületét.

Hitler beszéde két szempontból is nagyon érdekes. Mindenekelőtt azért, mert a kancellár ebben a beszédében egy lépéssel tovább ment. Nem elégedett meg azzal, hogy országa a Népszövetségből kilépett, hanem megszakított minden, a nemzetközi összeműködésre vonatkozó közeledési lehetőséget. Ezenfelül pedig azért érdekes a beszéd, mert Hitler politikai türelmet és megbocsátást hirdet. Uralomra jutása óta először mondja ki a szót, hogy a politikai ellenfeleket simábban és megértőbben kell kezelni.

Sokat levan a kijelentés értékéből és annak őszinteségéből azonban az, hogy ezt a kijelentést éppen választások előtt teszi meg. Egy kicsit kortesbeszéd ize van...

ÉS LLOYD GEORGE IS MEGSZÓLAL

Az öreg Lloyd George is beleszólt a nagy vitába. A News Chronicle hasábjain dörgedelmes hangú cikket írt. A „Meggzegett ígért” ennek a cikknek a címe és abban Lloyd George kifejti, hogy az utóbbi időben a leszerelési konferencia tisztán komédia volt már. Nem volt egyéb ez az együttes, mint csürés és csavarás, amely előbb-utóbb háborúba sodorta volna Európát. Éppen ezért nagyon helyesen járt el Németország, amikor a leszerelési konferenciát odahagyta. Hitler ezalkalommal a német nép felháborodásának képviselője volt. Ez a felháborodás „a világtörténelem leggyalázatosabb infámiája” ellen szól. Nem lehet egyetlen államtól és így Németországtól sem megkövetelni, hogy fegyvertelenül éljen, amikor az őt körülvevő országok állig fel vannak fegyverkezve.

A cikke végén Lloyd George gúnyosan gratulál az angol kormánynak ahhoz, hogy sikerült neki Németországot a Népszövetségből kiüldözni. A cikk így végződik: Iliel MacDonalddal!

Óriási érdeklődés mellett tárgyalják Bőrbetegségek a gyermekeknel a nagyváradi gyilkos bűnpörét

Nagyvárad, október 19.

A nagyváradi törvényszéken lankadatlan érdeklődés mellett folyik Bancsa József, a szőlőhegyi gyilkos bűnpörének főtárgyalása. A tárgyalás a gyilkos Gyula nevű fivérének kihallgatásával kezdődik, aki kijelenti, hogy Jámport nem ismerte. Utána Benesik Erzsébetet, a gyilkos kedvesét hallgatják ki, aki terhelő vallomást tesz, amennyiben elmondja, hogy Bancsa mindenki belekötött, akit vetélytársának gondolt.

A bíróság Dajka Balázs mézárósságédet is kihallgatta, aki Bancsát a gyilkosság elkövetése után az Angolkert előtt látta. Dajka elmondja, hogy köszöntötte Bancsát, a gyilkos azonban kelletlenül válaszolt. A gyilkos ezután megindult felfelé a hegyen, majd visszakiáltotta egyik ismerősének, akivel az árnyékban beszélgetett, hogy: „Alma a ridükül.”

— Mit jelent ez? — kérdezi az elnök.

— Nem tudom, — feleli Dajka.

A bíróság ugyanezt megkérdezi Bancsától is, aki nem emlékszik, hogy ilyesmit mondott volna.

A tárgyalás második napján elsőnek id. Bancsa Józsefet, a gyilkos apját hallgatják ki, aki azt vallotta, hogy a gyilkosságról nem tud semmit és a fia sohasem hordott magával

kést. Jámbor Imre megöléséről csak később értesült.

Kihallgatják a gyilkos anyját is, aki elmondta, hogy fia gyerekkorában többször leest a fáról. A gyakori esések következtében egyszer másfél évre megnémult. Néhány évvel később ló rugta meg. Ekkor fejével a téglák közé esett és súlyosan megsérült.

Az elnöknek arra a kérdésére, hogy nem tapasztalta-e a konyhakés eltűnését, Bancsáné nemmel válaszol. Kijelenti, hogy a kés másnap reggel a helyén volt és gyantlanul tovább ettek vele.

Érdekes epizódja volt a főtárgyalásnak Bancsa Irmának, a vádlott kilencéves húgának a kihallgatása. A kislány egyszer a Buryitai-ligetben azt mondta Biró Piroksa nevű barátjának, amikor bátyját és annak feleségét közeledni látta: „Ott mennek, akik meggyilkolták azt az embert. Az ágyosnak az ura az.”

A kis Irma kijelentette, hogy illet barátjának nem mondott.

A bíróság Benesikné, a gyilkos kedvesének édesanyját is kihallgatta. Benesikné vallomása végeztével erősen panaszkodott Bancsákra, akik a törvényszéken előzőleg rátámadtak azzal, hogy hamisan tanuskodik és alaposan leszidták.

A tárgyalás folyik.

A polgár, akinek még igényei vannak

Levél, amely ötvenkilométeres távolságra 3 nap alatt érkezik

Ahol a vasut direkt vigyáz arra, hogy ne legyen csatlakozás

Csikszereida, október 18.

Hála fölényes bürokráciáknak, vannak olyan helyek, ahol a gyorsaságot csak hírből ismerik. Az ember el sem hinné, hogy 50-60 kilométeres távolságokra kerek egy hétre kerül, míg egy levelet kikézbésitene.

Pedig létezik ilyen hely. És nem is az Isten háta mögött, hanem az ország egyik legforgalmasabb helyén: Gyimesvölgyön.

Ezt a nagy kereskedelmi gócpontot az utóbbi menetrendváltással kapcsolatosan a CFR teljesen megközelíthetetlené tette. Éppen azokat a vonatokat szüntette be a vasutüzemeltetés, melyeknek az ország többi részeivel rendszeres csatlakozásuk volt. Most aztán úgy oldották meg a kérdést, hogy a mádjfalvi állomásról legalább félórával hamarabb futnak ki a vonatok, mint ahogy a gyimesi „gyors” beszalad.

Félnapokat kell ácsorogni az állomáson, míg egy új szerelvényt beérkezik.

Még körültekintőbb intézkedést hajtott végre a posta. Hogy a gyimesiek tulkerán ne jussanak a postaküldeményekhez, úgy intézkedett, hogy az esteli személyvonattal elküldi a postát Adjudig. A vonat szabályszerűen áthalad az összes gyimesi közlések állomásain, de postát még ott sem adnak le, ahol félórát vesztegel a szerelvény, hanem hogy jobb munkát végezzenek, másnap reggel Adjudról küldik vissza és adják le a postaszakokat. Ezzel elérték azt, hogy a gyimesiek Csikszereidából három nap

mulva kapnak meg egy levelet, noha a távolság csak 50 kilométer.

Azonban ez még nem minden. Gyimesközéplonknak van egy mellékállomása: Hidegség. A központtól alig másfél kilométer távolságra. Ide egyszerűen nem kézbesít a posta. A község házára küldik a leveleket és napilapokat, ahol szintén nem tartják szükségesnek, legalább a minden másnap kézbesítést, hanem

az egy héten át összegyűlt postaananyagot pasárrnapra mise után a templom elé viszik és ott kiosztják.

Az az istentelen, aki véletlenül nem ment templomba, a pövé hét végéig várakozhatik postaküldeményére.

Ezzel a „kivételes” intézkedéssel aztán elérték azt, hogy egyszerűen hat napilapot kézbesítenek ki annak a halandónak, aki Hidegségen is újságot akar olvasni.

Ilyenek pedig elég számmal vannak. Viszont a legsürgősebb ügyben sem lehet intézkedni, mert az esetleges levélváltást egy hét kézzel veszi kézhez a hidegségi állampolgár.

De hát most divat ez a nemtörődöm vonalvezetés. A polgár hallgasson és örüljön, hogy nem verik be a fejét.

Abszurdum, még pontos levélpostát is igényel. ahelyett, hogy pontosan fizetné az adóját.

Még panaszkodni mer. Igazán itt volna az ideje egy kis megrendszabályozásnak.

Izgalmas lopási történet szerencsés fináléval

A naiv és a ravasz cselédeány mozgalmal jelenetei az ellopott és megkerült 118 ezer lej körül

Temesvár, október 19.

A temesvári rendőrség egy igazán nagyarányú és ezenzációsló lopás ügyében vezette be a vizsgálatot. A lopás áldozata Goriantz Doró ismert cselloművész és zenekonzeratóriumi tanár, akitől a tettes — egy nagyon ügyes és ravasz cselédeány — 118 ezer lejnyi készpénzt és 40 ezer lej értékű ékszert emelt el.

A vakmerő lopást csak hétfőn déiben fedezték fel, igen különös körülmények között. A zenetanár éppen hazérkezett, amikor a néhány nappal ezelőtt felfogott új cselédeányt, Losoncz Erzsébetet kimenőruhájában, utrakészen találta a lakás előszobájában. A tanár csodálkozva kérdezte a cselédeányt, hogy miért ültöködött fel és miért nem végzi a rábízott mosást.

Losoncz Erzsébet kinos zavarba jött, majd sirva panaszkolta, hogy igen nagy honvágya van, nem bírja a városi életet

és haza szeretne menni a falujába, Végvárra. A tanár nyomban előszólította a feleségét, aki a leány készülődéséről nem tudott semmit. Az asszony rosszat sejtett. A hálószobába sietett, ahol értékeiket és pénzüket tartották.

Elképedve látta, hogy a szekrény fel van törve és a vaskazetta, amelyben minden készpénzüket és értékük volt, eltűnt. A vaskazettában volt a tanár és feleségének a diplomája is.

A megdöbbenő felfedezésre, természetesen, a siránkozó cselédeány visszatartása és rendőrségi feljelentés következett. Losoncz Erzsébet a kiszállott detektívek előtt töredelmesen vallott. Vallomását azonban magának a tanárnak és a feleségének kellett kiegészítenie.

Kiderült, hogy a múlt héten, pénteken és szombaton, egy Mészáros Anna nevű 28 éves vingai illetőségű leány volt még Goriantzéknaul szolgálatban. Ez a leány

Bőrbetegségek a gyermekeknel

A Cadum kenőcs minden aggály nélkül alkalmazható a csecsemő kényes bőrén, valahányszor horschólástól, kiütéstől, ekcémától, felfekvéstől, és más, a kisbáknál előforduló idegesítő fájalmaktól szenvednek. Azonnali enyhülés következik be mindjárt a Cadum kenőcs első használatától. A viszketegeg azonnal megszűnik és a kenőcs kihatásai annyira megnyugtató és gyógyító természetűek, hogy ezek a kis teremtések visszanyerik eredes alvásukat.

szombaton este közölte asszonyával, hogy egyik földijétől, akivel a piacon találkozott, arról értesült, hogy édesanyja súlyos beteg. Ugy érzi, hogy sürgősen haza kell mennie, mert ez gyermeki kötelessége.

Goriantzné beleegyezett a leány azonnali távozásába, azonban kikötötte, hogy szerezzen a maga helyébe egy másik leányt. Így került Mészáros Anna helyébe Losoncz Erzsébet.

A többről már újra a siró-rivó új cseléd adhatott felvilágosítást.

Előadása szerint a délelőtti órákban, a mikor rajta kívül senki sem volt otthon, megjelent a konyhában a volt cselédeány, Mészáros Anna, aki neki a helyét szerezte. Azt mondotta Mészáros Anna, hogy az illemhely kulcsára volna szükség s miután a járást ő amugyis nagyon jól ismeri, kihozza a kulcsot a hálószobából, ahol tartani szokták. Losoncz Erzsébet nem gondolt semmi rosszra, még akkor sem, amikor elődje feltűnően sokáig tartózkodott a hálószobában. Később aztán, amikor visszatért, egy csomagot hozott magával. Azt mondotta, hogy ittmaradt holmijai vannak benne s miután crere járt, egyuttal elviszi magával csomagját is. A csomagot egy kosárban helyezte el, újságpapírossal letakarta s aztán eltávozott.

Losoncz Erzsébet csak jóval később ment be a hálószobába, ahol borzasztó megdöbbenéssel fedezte fel, hogy a szekrényt valaki feltörte. Az volt a meggyőződése, hogy senki sem fog majd binni neki, mindenki őt tartja majd a tolvajnak s azért akart észrevétlenül ellilanni. Szerencsére a gazdája hamarabb érkezett, mint szokott s így az ajtóban még elfoghatta.

A rendőrség hitt Losoncz Erzsébetnek s azonnal a régi cselédeány nyomára vetette magát. Mészáros Annát azonban egyelőre még nem sikerült megtalálnia, viszont a lopott dolgok, szinte hiánytalanul, megkerültek. A rendőrség ugyanis megállapította, hogy a gyanúsított leány egy Boglancu Miklós nevű 22 éves sofőrrel volt bizalmas viszonyban. Ez a sofőr azonban szintén nem volt megtalálható Temesváron. A nyomozás adatai szerint Aradra ment vonaton. A temesvári rendőrség azonnal értesítette az aradi rendőrséget, amely aztán az egyik állomás szállodában meg is találta a sofőrt és vele a vaskazettát, amelyből még csak hatszáz lej hiányzott. A többi pénz és az ékszerek megvoltak.

Boglancut visszahozták Temesvárra. A rendőrség vallatja, de ezideig még nem sikerült kivenni belőle, hogy Mészáros Anna, akitől a vaskazettát átvette, hol van.

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűviz, naponként többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

Vallottak a kolozsvári betörőbanda tagjai

Kolozsvár, október 19

Megirta a B. L., hogy a kolozsvári rendőrség hétfőn éjjel egy nagyszabású betörőbandát tett ártalmatlanná. A betörők kihallgatása alkalmával kiderült, hogy a banda tagjai Simonfi Agnes, Macsaj József és Friesz Magda cselédeány voltak. Macsaj József bevallotta, hogy tízezer lej értékű ruhalopásokat követtek el. A rendőrség a szerdai nap folyamán letartóztatta Chițean Grigor ismert betörőt, aki kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy a nyár folyamán több mint tíz betörést követett el. A vallomások során így a nyár folyamán Kolozsváron elkövetett betörések tetteseit sikerült ártalmatlanná tenni. A tolvajok bevallották, hogy a betöréseket leginkább éjszaka követték el, álkuccsal hatoltak be az olyan házakba, amelyek lakói nem voltak otthon. A betörőbandát a szerdai nap folyamán átadták az ügyészségnek.

Vagy a külföldi ellenőrök, vagy Mihalache

A külföldi hitelezők már teljesíténék a kormány pénzügyi kívánságait, ha a népszövetségi ellenőrök elfoglalhatnák posztjaikat

Ez esetben azonban Mihalache a kormány ellen fordulna

Bukarest, október 19.

Madgearu Virgil pénzügyminiszter megérkezett Párisba. Amint már jelentettük is, Madgearu nem a külföldi hitelezőkkel, hanem a francia kormánnyal fog tárgyalni.

A külföldi hitelezőkkel való konfliktus kérdése a szigorúan pénzügyi térről politikai területre toldott át.

Az összes jelentések szerint a transzfer felfüggesztésének kérdése nem okoz már túlzott nehézséget.

A hitelezők lassanként belátják a román kormányzat pénzügyi nehézségeit. Ezzel kapcsolatban a román kormány álláspontja könnyen érvényesülhetne már. A nagy nehézséget a népszövetségi szakértők problémája okozza.

A francia kormány ragaszkodik ahhoz, hogy ezeket a szakértőket, akik a romániai gazdasági és pénzügyi életet ellenőrzik és irányítják, nevezzék ki végre.

Amennyiben a román kormány erre hajlandó lenne, annyiban összes a külföldi tartozásokra vonatkozó kéréseit kielégítően elintéznék.

Azonban a kérdés bonyolultabb, sem hogy könnyen megoldható lenne. Ugyanis ismeretes, hogy a Vajda-kormány a külföldi szakértők kinevezésével kapcsolatban belföldi, helyesebben *belpolitikai* lekötöttségei vannak. Mihalache ugyanis hajlíthatatlan ellensége a genfi egyezmény alkalmazásának s hadjáratát a kormány ellen csak azzal a feltétellel volt hajlandó abbahagyni, hogy a szakértők kinevezése nem történik meg.

Ha a kormány Mihalachenak ezt a kikötését nem venné figyelembe, annyiban a volt belügyminiszter ismét megkezdene ostromát s ennek az ostromnak az amugyis legyengült kabinet már nem tudna ellenállani.

Érdekes, hogy Madgearu személyesen a szakértők kinevezésének híve. De ezt az álláspontot nem képviselheti Párisban. Kötött marsrutája van.

A helyzet tehát a következő:

Vagy enged a kormány a francia kabinet követelésének s ez esetben következik Mihalache új, a kormányt kétségtelesen eltávolító ellenzékieskedése.

Vagy pedig ellene szegül a francia kabinet követelésének s ez esetben a külpolitikai, külkereskedelmi és hitelkonfliktusok egész sorozata keletkezik. A hitelezők csomó új megszoritást léptetnének életbe s a kincstárnak komoly bonyodalmakkal kellene majd megküzdnie.

A PARLAMENT MEGNYITÁSA ELŐTT

Jelentettük már, hogy a kormány a parlament megnyitásával kapcsolatban nagyarányú előkészületeket tesz. A parlamenti munkaprogramm megvitatásával kapcsolatban Vajda összehívta a kormánypart elnökségét. Az elnökség első ülésén a pénzügyi, költségvetési és hitelkérdéseket vitatta meg.

Az ülésen dönteni fognak afelől is, hogy a kormány által elkészített új törvényjavaslatokat milyen sorrendben terjeszték a parlament házai elé.

A KOMITÁCSITÁMADÁSOK MIATT CSENDŐRCSPATTESTEKET KÜLDÖTTEK DOBRUDZSÁBA

A bolgár komitácik egyébként rendszeres támadásai az utóbbi hetekben szinte nap-nap után megismétlődtek a Cadila-terben. Megírtuk mi is, hogy ezeknek a támadásoknak több román, illetve macedóniai telepes esett áldozatul.

A jelentések szerint a román kormány a komitácitámadások kivédésére nagy számú csendőrkészültséget vezényelt le Dobrudzsába.

A csendőrség kivezénylésére azért is szükség volt, mert a támadások felajzották a lakosság hangulatát és a telepések meg a bolgárok között sok helyt kiéleztek a helyzetet.

A belügyminisztérium egyébként közli, hogy a rend fenntartását minden erővel meg fogja valósítani.

Akcióba lép-e Maniu?

A bukaresti lapok érdekes közlései a kolozsvári gyűlésről

A szerdán délután megjelent bukaresti lapok szenzációs jelentéseket közölnek Kolozsvárról. Értesüléseik szerint azon a gyűlésen, amit Maniu és legközelebbi hívei tartottak, a detronizált nemzeti-parasztpárt vezér kemény kijelentéseket tett, követele a kormány távozását és kijelentette volna, hogy a vára-kozási idő elmúlt s most már akcióba fog lépni.

A gyűlés lefolyásáról részleteket is közölnek a bukaresti lapok. Értesüléseik szerint Maniu vezérkarán kívül mintegy harminc nemzeti-parasztpárti képviselő is jelen volt s ez kétségtelenül jelentőségesebbé teszi a dolgot. Maniu pontosan tájékoztatta magát a párt végrehajtó bizottsági ülésén történt dolgokról s aztán kijelentette, hogy semmi sem változott azóta, mióta hívei a szövetségi gyűlést megtartották. A kormány ma is ugyanabban a helyzetben van, mint akkor volt, tehát fölösleges minden további várakozás, akcióba kell lépni a kormány eltávolítására.

Maniu aztán kijelentette, hogy közelebről a fővárosba utazik. A parlament megnyitásán talán nem vesz részt, a második, vagy harmadik gyűlésen azonban föltétlenül megjelenezik.

beszélni fog és kemény kritikát gyakorol a kormány ténykedései fölött.

Madgearu megkezdte a tárgyalásokat

A Párisban tartózkodó Madgearu pénzügyminiszter szerdán délelőtt telefonon érintkezésbe lépett Ghelmegeanu államtitkárral. Közölte vele, hogy egyelőre még csak tájékoztató lépéseket tett Párisban. Csütörtökön találkozott a francia pénzügyminiszterrel s aztán kihallgatásra jelentkezik Daladiernél is. A komoly tárgyalások ezek szerint csütörtökön kezdődnek meg.

Bukarestben Madgearu tárgyalásaival kapcsolatban arról tudnak, hogy a pénzügyminiszternek sikerült a Népszövetség pénzügyi bizottságától egy új és az eddigieknél sokkal elfogadhatóbb megoldási módot kicsikarni az ország pénzügyi ellenőrzésének kérdésében.

A Népszövetség eszerint belemenne abba, hogy a már kijelölt pénzügyi ellenőrök ne

Dimitroffnak nem szabad a Barna Könyvet elolvasni

Allítólag egy holland orvos megvizsgálja Van der Lubbe elmeállapotát

Berlin, október 19.

A Van der Lubbe-per tárgyalásán ismét a Reichstag földalatti folyosójának kérdésével foglalkoztak. Az elnök a tárgyalás folyamán bejelent, hogy úgy Göbbels, mint Göring a jövő hét folyamán megjelennek a bíróság előtt és ebben a kérdésben megteszik tanuvallomásukat.

Dimitroff vádlott ezután azzal a kéréssel fordult az elnökhöz, hogy a Barna Könyvet, amelynek egy részét a tárgyalás folyamán ismertették, adják ki neki, hogy azt áttanulmányozhassa.

Az elnök azzal utasítja vissza Dimitroffot, hogy a Barna Könyv tele van zugságokkal, egyébként is a könyv

TITULESCU külügyminiszter, lapjelentések szerint, Ankarából közvetlenül Genfben lett volna utazandó. A külügyminisztérium ezzel kapcsolatban közli, hogy Titulescu a török fővárosból Bukarestbe tér vissza s csak azután megy el a Népszövetség gyűlésére.

A mi kolozsvári tudósításaink Maniu állítólagos kemény kijelentéséről nem emlékeznek meg. Lehetségesnek tartjuk, hogy a bukaresti lapok eltolozzák a Kolozsváron történeteket s olyan kijelentéseket tulajdonítanak Maniunak, amelyek a túlzott óvatosságáról híres politikus szájába nem illenek.

VAJDA IS KOLOZSVÁRON JÁRT

Az Adeverul jelentése szerint Maniuvallal egyidejűleg Vajda miniszterelnök is Kolozsváron járt. A miniszterelnök hallhatott valamit arról, hogy Maniu hívei tiltakozni kívánnak az ostromállapot visszaállítására ellen, mert az a gyanújuk, hogy az ellenük is irányul. Vajda ugyanis Kolozsváron az Adeverul szerint, fontos nyilatkozatot tett egy nemzeti-parasztpárti politikus előtt. Kijelentette, hogy az ostromállapot bevezetéséről, illetve felújításáról szó sincsen.

— Semmi ok sem magyarázhatná meg az ostromállapot felújítását, — mondotta Vajda. — Ha az ország állapota olyan lett volna, hogy az ostromállapotot indokolná, ugy hosszabbítottuk volna akkor, amikor lejárt. A kormány elég tudatosan látja az eseményeket ahhoz, hogy ha nem hosszabbította meg az ostromállapotot akkor, amikor módjában volt, most már ne is hozza vissza újra. Nincs szükség rá.

tartózkodjanak állandóan az országban, hanem csak időnként jelentkezzenek a szakértői vélemények elkészítésére.

Ezek a szakértői vélemények természetesen az ország fizetőképességére vonatkoznak majd.

Madgearu azt hiszi, hogy ezt a megoldást Mihalache is elfogadja. Ha azonban Mihalache még ez a megoldás sem elégíti ki, úgy a kormányban kétségkívül belső bajok lesznek, mert a Népszövetség pénzügyi bizottsága továbbra engedékenységre már nem hajlandó s módjában van az is, hogy ragaszkodjék az eredeti megállapodáshoz, amit éppen ezzel a kormánnyal kötött.

Itt említjük meg, hogy a nemzeti-parasztpárt szerdára összehívott igazgatósági ülését csütörtökre halasztották el.

UNITED STATES LINES

NEW-YORK-ba
HAMBURGÓL ÉS NÁVREBÓL

Október 27

MANHATTAN

November 1

PRESIDENT ROOSEVELT

November 8

WASHINGTON

November 15

PRESIDENT HARDING

Felvilágosítást ad:

WAGONS-LITS || COOK

București, Piața Regele Carol 1.

A lengyel repülők ünneplése Bukarestben

Bukarest, október 19.

A lengyel főváros repülővendégeinek a piperai katonai repülőtéren szerdán reggel megtartott diszrepülését az uralkodó is megérintette.

Szerdán délben a lengyel repülők tiszletere bankettet rendeztek. A banketten résztvettek a király és a kormány tagjai is.

A bankett után az uralkodó királyi kitüntetésben részesítette Rainiszky ezredest, a lengyel repülőraj parancsnokát.

A németországi náci-küldöttek zavartalanul elvégezték missziójukat Romániában

Bukarest, október 19.

A Tempo című bukaresti lap úgy tudja, hogy a „Deutsche Studentenschaft” Romániában tartózkodó megbízottai, Werner Hagert és Kianis Schirkert mérnökök, akik a romániai jobboldali alakulatokkal is érintkezésbe léptek és tárgyaltak, tulajdonképpen azért jöttek ide, hogy felvegyék az érintkezést a szász hitleristákkal és utasításokat adjanak nekik.

A lap értesülése szerint a két kikiüldött tárgyalt az erdélyi és bánági hitleristák vezérével, Fabritiussal, akit kiküldtek, hogy kevesebbet kell beszélni és vitakozni és többet cselekedni s aztán arra vonatkozólag adtak gyakorlati utmutatásokat, hogy miként kell beszervezni Románia egész németiségét a nemzeti-szocialista szervezetbe.

— Idegesség, fájdajás, álmatlanság, szédülés, bágyság, levertség, felel-mérzések esetemél a természetes „Ferenc József” keserűvíz kitűnő háziszer, amely az emésztő szervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek meghígyélték, hogy a Ferenc József víz öregembereknél is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat

Jonescu tábornok ismét a vasut élére kerül

Bukarest, október 19.

Néhány bukaresti lap értesülése szerint a közeli napok valamelyikén Jonescu tábornok, a vasut volt vezérigazgatója újra visszakerül régi pozíciójába. Az erről szóló királyi dekrétumot rövidesen aláírják és a tábornok a jövő hónap elsején valószínűleg el is foglalja régi pozícióját.

Szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy Jonescu tábornokot annak idején az akkor még miniszterelnök és pártvezér Maniu kívánságára távolították el a vasut éléről.

Egyre sűrűbben járnak a vonatok Ankara felé

Gömbös és Kánya ma egy óra hosszat tanácskoztak Musanoffal Szófiában

Ankarában Titulescu aláírta a török román barátsági szerződést

Ankara, október 19

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter vonata kedden este fél 10 órakor futott keresztül a belgrádi pályaudvaron. A magyar politikusok rangjukrejtve utaznak s így Belgrádban még a magyar követség tagjai sem fogadták őket.

A szerb-bolgár határra ma reggel érkezett meg a magyar politikusok vonata. Gömböst és kíséretét már a határon várta Rudnay szófiái magyar követ és sok bulgár újságíró.

Az üdvözlő beszédekre Gömbös szláv nyelven válaszolt, ami a bulgár újságírókat nagyon fellelkesítette.

Dél előtt 10 órakor futott be a vonat a szófiái pályaudvarra, ahol a magyar államférfiakat Musanoff miniszterelnök és

Kisoff hadügyminiszter várták. A király képviselőjében egy testőrkapitány jelent meg.

Az egyik váróteremben Gömbös, Kánya és Musanoff egy óra hosszat tanácskoztak, majd újból vonatra szállott a magyar delegáció és elindult Ankara felé. Gömbös vonata pénteken reggel fél-tizenegy órakor érkezik meg Konstantinápolyba.

Ide tartozik az a jelentés is, amely szerint Titulescu még mindig Ankarában van és a ma délelőtti órákban írta alá a török-román barátsági szerződést. Titulescu a délután folyamán audiencián jelenik meg Kemál pasa előtt és hír szerint még a mai nap folyamán elutazik Ankarából, tehát nem igaz az a hír, mintha Titulescu és Gömbös Ankarában találkoznának.

CUCU: a ledőlő bálvány

Írta: BARADLAI LÁSZLÓ

Ismét ledőlő egy bálvány.

A vidéki városban általában hamar bálvánnyá lesz valaki. Nem kell hozzá semmi más, csak egy kis hatalom, amelyet a miniszteri pártfogó osztó keze juttat el a szerencsés kiválasztotthoz. Hatalom kell hozzá és tudás. Nem hivatalbeli tudás. Előrekezőleg. Abból nem fontos, ha minél kevesebb van, vagy éppenséggel semmi sincs. A tudás ahhoz kell, hogy az illető ezt a hatalmat a maga számára megfelelően tudja kamatoztatni.

Cucu Illés szatmári pénzügyigazgató pedig értett hozzá.

Cucu Illés szatmári pénzügyigazgató hatalom volt a maga szemétdombján. Félmetes hatalom volt. Néha jobban félték tőle, mint az istentől. Mert Cucu Illés nem volt irgalmas, miként az istenről meg vagyunk írva a szent írásokban. Nem. Cucu Illés kérlelhetetlenül szigorú, irgalmatlan pénzbehajtó volt.

Volt. Volt. Volt.

Az ember ismétli a szót. Sokszor és örömmel. Szeretné magát is meggyőzni a felől, hogy tényleg csak volt. Szeretné magát is meggyőzni, mert még mindig nem hiszi el. Szomorú tapasztalatai vannak már az irányban, hogy a ledőlő bálványok egyszerre csak feltámadnak és tovább uralkodnak. Az irgalmatlan istenekből feltámadásuk után bosszúálló istenek lesznek. Nem kell hozzá égi hatalom, csak a miniszteri protektor egyetlen lehellete.

Egyelőre azonban bátran leírhatom: volt.

Ugyanis Cucu Illést ma a pénzügyminiszter táviratilag felfüggesztette állásából.

A pénzügyigazgatóságnál úgy szépitik, hogy a vizsgálat tartamára.

A vizsgálat bizonyos negyvenmillió lej körül forog.

Csekélység.

Csekélység?

Amikor Cucu Illés ezerhatszáz lejes adótarozás miatt elárvereztette Kocsis János asztalosmester egész műhelyét és egész lakásberendezését.

Amikor a Kocsis Jánostól és a többi kocsisjánosoktól elhurcolt holmiból a város főterén szabadtéri előadást rendeztetett. Muzeumot csinált az ócska székekből, az orvosi rendelő elhurcolt felszereléseiből, a suszter dikicséből, a hivatalnok ágyából és az asztalos gyalupadjából.

És hasztalan kérték, könyörögtek, sirnak, rimázkodtak az adóalanyok. Cucu Illés, ezt a kellemetlenül zavaros negyvenmillió lejt nem számítvá, ragyogó és korrekt hivatalnok volt. Nem használt nála a sár és nem használt a protekció. Legalább is kis ügyekben nem. Nem hatotta meg a panasz és nem ijesztette meg az átok. A szabadtéri kiállítás, a nyomorúságnak ez az áramintavására ott emlékeztetett a város főterén. rendőrok őriz-

ték és az aukció csak a rendőrkvesztor erélyes közbelépésére oszlott fel. aki állambiztonsági szempontból nem tartotta opportunusnak, hogy Cucu Illés nyoma kiállítását igazassa az amúgy is nekikeresedett tömegeket.

Bálvány volt Cucu Illés. Udvara volt és nimbusza. Ért mint egy király, akinek körülrajonganak hívei. Estélyeket rendezett és kirándulásokat. Autón járt és bütéliás bort ivott. Olykor, mikor a Dácia előtt a legerősebben szólt az adóvégrehajtó dobja, pezsgőt is bontatott. A dugó durrogását elnyomta az adóalanyok sirása.

Az adóalany és a 40 milliós állomány

Vajjon tényleg telt-e?

Ebben a pillanatban ezt még nem lehet tudni. A negyvenmillió hiány, visszafeladás, panama vagy gyanúsítás — nem tudom minek nevezzük, mert a hatóságok egész fölösleges óvatossággal, minden felvilágosítás elől elzárkóznak, aminek azután az eredménye az, hogy a városban felelőtlenül terjednek a hírek a polgárság kárára elkövetett panamákról — egyelőre vizsgálati stádiumban van. Lehet, hogy igaz, lehet, hogy nem.

Cucu azonban mindenesetre felfüggesztett ember.

És ezt elcsapott tisztviselőinek köszönheti.

Soha senki sem merete volna gyanúsítani. Senki sem merete volna hangoztatni ebben a városban, hogy a bálvány gyanús. Soha, egyetlen megkínzott és a Cucu-féle repülőbiztonságokkal agyonnyomorított adóizadó alanyként kezelt polgárnak nem jutott volna eszébe, hogy a pénzügyigazgatóság környékén nem

Soha senki sem kérdezte: miből? Természetes volt, hogy a pénzügyek diktátorának telik. Természetes volt ez, mint ahogyan természetes az, hogy reggel van és van este. Voltak ugyan olyanok is, akik beavatottaknak érezték magukat a pénzügyi politikában, állítólag pontosan is tudták, hogy egy pénzügyigazgatónak mennyi a havi fizetése. Ezek néha, a túlköltséges életmód láttán, aggodalmasan csóválták meg a fejüket, azonban a kórus lehurrogta mindannyiszor őket. Azt mondták, hogy pótlékok is vannak, reprezentációs költségek is vannak. Telik neki.

egészen jóillatú dolgok történnek. Az alattvaló soha nem merete volna kritizálni a Cézárt. Az adóalany csak meghajította a fejét, mint annakidején a keresztények a római amfiteátrumban és végrehajtók dobjának pergetése közben sutogta felé:

— Ave Caesar, az árverésre menők üdvözlönek téged!

De Cucu szembekerült a tisztviselőivel.

A tisztviselőivel, akik valamennyien románok voltak. És szakemberek! Ismerték a törvényeket és ismerték a szabályzatokat. Pontosán tudták, hogy meddig terjed egy pénzügyigazgató hatásköre és meddig terjed az a takaró, amely alatt egy meglehetősen alacsony fizetési osztályban levő pénzügyigazgató szabadon nyújtózhat, anélkül, hogy intaktségát, korrektségét meghütné.

Ezekkel került szembe a bálvány. A bálványrombolók társasága beadványokkal és feljelentésekkel árasztotta el a miniszteriumot.

Egy Cucu, száz Cucu, jaj!...

A beadványokat megvizsgálták. Hogyne vizsgálták volna meg, amikor a bálványrombolók társasága így írta magát alá:

„Hét tagu, tiszta románokból álló társaság”.

Egy vezérfelügyelő érkezett le és nyomonozni kezdett.

A bálvány még mindig az állásában volt és hírlapi nyilatkozatokat adott le az aljas intrikákról és a bosszuról, amely fenkölt személye ellen villogtatja a rágalom fullánkos fegyverét.

— Jól tudom — írta a bálvány — hogy kikből áll a társaság és megtorlást szerzek magamnak.

Közben volt egy kis házkutatás is a bálvány pazar lakásán. Közben volt egy kis vizsgálóbírói kihallgatás is.

ügyeinek vezetésével.

Hogy holnap nem-e ültetik vissza? Ezt nem lehet tudni. Hogy igazak-e a vádak, valóban baj van azzal a csekély negyvenmillióval? Az kiderül a vallatásnál. Hogy a héttagú társaságnak, amely tiszta románokból áll, van-e igaza, vagy Cucu Illés pénzügyigazgatónak? Erre csak a közeli hetek adhatnak feleletet.

Most csupán egy bizonyos. Szatmár közönsége fellelegzett. A tirannus elvesztette hatalmát.

A bálvány ledöntése, itt a szűkebb szemétdombon, forradalmi cselekedet erejével hat.

Ha a tirannus tisztázza magát, visszakerülhet.

Akkor pedig újra kezdődik minden.

Akkor ebben a harcban megint a közönség lesz a legyőzött.

Oh, de borzaszó az élet. Akkor is didegelni kell, ha átmenetileg győz az erkölcsi igazság, a rend.

Egy Cucu elbukik, száz Cucu jön a helyébe.

A vasúti konferencia alkalmával Bukarestbe érkezett kiváló külföldi vendégek tiszteletére az Athene Palace szalonjában f. hó 11-én tartott banketten a mayonézok, saláták és a főbb ételek elkészítéséhez a híres

OLIO SASSO

olajat használták. Ez a főzőolaj garantált, tiszta olajbogyóból, a legmodernebb higiénikus módszer szerint készül és így ez az izleles készítmény elsőrangú táperővel bír és külön védőszer az emésztési zavarok ellen.

BARÁTAINKHOZ!

Uj próbálkozásunk előtt külön szövegünk azokhoz, akiket — úgy érezzük — jogosan nevezhetünk barátainknak. A kikkel nem egyszerű előfizetési, vagy lapvásárlási kapcsolatban vagyunk. Minden újság, amelyik túl a precíz hírszolgáltatáson, eszei célokért is küzd, hivatkozhat, valóságos kis külön táborot toboroz maga mellé. Kötelek nélküli párt az, amelynek nincs pontokba szorított alapszabálya és mégis szoros és meleg eszmei kapcsolat zárja össze az odatartozókat.

Ehhez a táborhoz szólunk most. Nem arra kérjük őket, hogy továbbra is tartanak ki mellettünk, mert erre hiába kérünk bárkit is, ha a lap célkitűzéseivel, harcoss és becsületes állásfoglalásaival nem rezonálnak többé. Arra kérjük őket, hogy agítálganak is mellettünk. Mondják el barátaiknak is, hogy mi vagyunk azok, akik rendületlenül visszük tovább a tiszta társadalmi evolúció hitét és gondolatát. Mi vagyunk azok, akik a legszörnyűbb elméleti utvesztők között is megtartottuk az egyenes utat, amelyhez mindenkinek előbb-utóbb vissza kell kanyarodni.

Mi vagyunk azok, akik nem követünk politikai divatokat és mindenkiel szemben, anyagi érdekeink ellenére is, következetesen maradtunk azokhoz az eszmékhez, amelyek nélkül nem lehet csak megbecsülnített, vagy legalább is megvalósított életet élni.

Mi teljesítettük köteleességünket.

A fiatalok agitációját kérjük, akikkel szinte egyedül csak mi törődünk, akiket mi tartunk gondosan számon azért, hogy tudja meg a magyarság, kikre lehet számítani az eljövendő harcokban.

Tehát emlékeztetésül: 23-ikán már megnagyobbodott formában jelentünk meg. Ujabb hírünk: Márai Sándor és Zsolt Béla Budapestről rendszeres cikksírói lesznek a B. L.-nak és a cikkekkel eddig ritkán jelentkező Tamási Áron is rendszeres munkába kezd.

Adni akarunk és nagyon sokat adni is fogunk a régi ellenszolgálatásért.

Szerezzen
buloraink
minőségéről
információt
vevőinktől!

EZEK CIMJEGYZÉKE

KESZÉSGEL ELKÜLDJÜK

SZÉKELY RÉTI

BUTORGYÁR R. T., TG.-MŰRÉS

FIOKOK: BUCUREȘTI — BRAȘOV

Meghalt egy szép asszony a kültelken...

Öngyilkos lett-e, vagy talán meggyilkolták a szép Schiaua Máriaát?

Sötét gyanu burjánzik fel a halott minden ismerőse ellen — Helyszíni szemlét tartott az ügyészség a kültelki házban, ahol a titokzatos tragédia lejátszódott

Brassó, október 19.

Meghalt egy asszony a kültelken. Szép volt, fiatal, alig harminchárom éves. Az asszonynak volt egy gyermeke, meg egy férje, aki düledt szemekkel néz előre, valahányszor feleségét említi.

A férj neve Schiaua Radu, foglalkozása kereskedő. Lakik Brassó külvárosában, a strekken, az Oltenia-utcában. Tizenhat szám alatt.

Abban a házban, ahol tegnap délelőtt két gépkocsi állott meg. A gépkocsikból urak szállottak ki. Komor emberek. Detektívek, ügyészek, akik mentek a végekre, hogy megvilágítsák egy szép asszony halálának titokzatos körülményeit.

Helyszíni szemle az utóbbi évek egyik legtitokzatosabb gyilkossága ügyében. A külváros megérzi, hogy valami komoly történik a kereskedő házában. Ennyi komor ur egy csoportban. És hivatalosan lépkednek a ház felé, ahol néhány héttel ezelőtt titokzatos dráma játszódott le:

Schiaua Mária harminchárom éves asszony lakásának padlásán felkötötte magát egy gerendára.

És meghalt, hogy kételyeket és nyomasztó gyanúsításokat hagyjon hátra maga után.

ESEMÉNYEK, AMELYEK A HELYSZÍNI SZEMLÉT MEGELŐZTEK

Négy héttel ezelőtt történt — amint azt annak idején megírtuk —, hogy az Oltenia-utca 16-os számú házban felakasztotta magát Schiaua Mária 33 éves asszony, Schiaua Radu kereskedő hitese felesége. Amikor az öngyilkosságot jelentették a hatóságoknak, este volt. A férj szaladt riadtan az egyik sarki rendőrhöz és közben, mint egy óriás, segítségért kiáltozott.

Osszeszaladtak az emberek, akik hamarosan megtudták, hogy a tizenhatos számú ház urnője, kicsüngő nyelvvél, holtan csüng a padlás egyik gerendáján.

A hatóságok akkor még nem csináltak nagy dolgot az ügyből. Minden nap előfordul egy-egy ilyen hírcske. Felakasztotta a hivatásos orvosszakértő, aki megvizsgálta a hullát és közben különös tekintettel rázta a fejét.

— Gyanus nyomokat látok — mondotta az orvosszakértő. — Nem merem halárcsüngő állítani, hogy az asszony valóban öngyilkosságot követett el.

Kihallgatták a hozzátartozókat. Ezek előadták, hogy az asszony gyermeke, valamint egy iskoláslány, közeli rokonok, tartózkodott otthon. Délután leültek tanulni egyik rokonukkal, Potcoava törcevári fiatal jegyzővel, aki később eltávozott otthonról. Aztán a gyermekek is elmentek, majd visszajöttek. Este hazajött az üzletből a férj, idegesen kereste mindenfelé a feleségét. Nem találta sehol. Elszaladt a szomszédokhoz és mire visszatért, már ott volt a jegyző is. Tudott arról, hogy az asszony eltűnt.

— Nézd meg a padlást, vagy a pincében — mondotta a férjnek. — Talán ott van valahol.

A férj felszaladt a padlásra és megtalálta a feleségét, egy gerendára akasztva. A „szürke” öngyilkosság ügyben arról tanuskodnak az első jegyzőkönyvi megállapítások. Az ügyészség pedig megadta az engedélyt az asszony eltemetésére.

KINZÓ GYANU, AMELY MINDENKIT ÉRINT

Jóval a temetés után Birkle dr., hivatalos orvosszakértő átnézte aktáit és gondolkodni kezdett. A nyak tájékán fojtogató nyomai, a különös helyzet, amelyben az akasztott asszonyt találták.

Valami itt nincs rendjén. Így gondolkodott a törvényszéki orvosszakértő és jelentést tett kételyeiről az ügyészségnek. A nyomozó apparátus elkezdett dolgozni. Kihallgatták a férjet, aki előadta, hogy

van egy házuk Brassóban és egy Vledény községben. Az egész közel félmillió lejt ér meg. A vagyon kettőjük nevére volt és annak nagyrészt a felesége hozta, aki nemrégén tért vissza Amerikából. Azonkívül az asszony készpénzzel is rendelkezett. A tragédiát megelőzően tíz napig nem volt itthon. Vidéki korcsmákban zülött és szeggyelt a felesége szeméi elé kerülni.

Kihallgatták Potcoava Joan törcevári jegyzőt. Előadta, hogy a tragédia délutánján Schiauaéknál volt. Órákat adott a gyerekeknek, aztán elment a moziba, a honnan csak este tért vissza. Nem tud semmit az ügyről. A Schiauaéknál lakó kis diáklány táskájában kilencezer lejt találtak. Nem tudja, hogyan került a pénz a táskába. Kétezer lejt a nagynén-

A ház és a padlás

Az Oltenia-utca a külvárosi piacban állik. Délelőtt tele van emberekkel.

A vizsgálóbizottság érkezése ilyen körülmények között érthető feltűnést keltett. A Bizottság tagjai: Jonsescu Virgil ügyész, Vcina vizsgálóbíró, Birkle dr. törvényszéki orvosszakértő, Zarnoveanu, a vizsgálóbíró titkára, Rasnoveanu rendőrkormányos, valamint a sajtó képviselői. És a férj.

A helyszíni vizsgálat színpada egy földszintes ház, utcára nyíló három ablakkal. Keskeny ut vezet be az udvarra. Az udvaron leírhatatlan mocskok. Az egyik ajtóban egy masszatos pékmester m. szolja friss süteményeit.

A külső terepszemle pillanatok alatt megtörténik. A kapubejárattól verenda fut egészen a padlásfeljáróig, amely két foidulóból áll és még karfája sincs.

— Itt lakom én — magyarázza a férj a vizsgálóbíró kérdéseire. — A feleségem sepergetett, aztán felment a padlásra. Állítólag többször is járt ott a tragédia délutánján.

A bizottság tagjai egyenként felkuszának a lépcsőkön és a padlás szűk nyílásán bemásznak a ház felső részébe. Itt vagyunk a padlásban, amelynek falai, poros gerendái valami titokzatos, mély tragédiáról és egy megdőbentő büntényről hallgatnak. Megint a férj veszi át a szót:

Keresztkérdések pergőtüzében

A jelenlevők közül ketten voltak, akik az asszonyt felakasztva látták: a férj és Birkle dr. orvosszakértő. Kettőjük között folyik a kínzó párviadal:

— A számoly egy méterre feküdt a hullától. Mintha kirugta volna lábával. De hogyan kerülhetett ilyen messzire, mikor a férj azt állítja, hogy érkezésüknél semmit meg nem mozdítottak a helyéről?

Ez az első gyanuok.

— Aztán — folytatja Birkle dr. — az asszonynak nemesak a nyakán, de a száján is át volt fonva a hurok. Tehát kétszer kanyarították rá a spúrágul. És a szája Igy még nem követte el öngyilkosságot.

Hirtelen a férjhez fordul:

— Ez a számoly a tragédia előtt hol élt?

— A padlás másik végében. Gyertyát gyújtunk és a földön kuta- tunk nyomok után. Hátha férfi lábnyomra bukkanunk, amelyek azt igazolhatnák, hogy a számolyt nem az asszony hozta el helyéről. Az agyagos és száraz földön a lábnyomok összefutnak. Van ott férfi és női lábnyom, vegyesen.

Ujhói megindulnak a következtetések. A férj egyedül jött fel a padlásra. Potcoava jegyző rögtön a padlásra gondolt. Hogyan jutott ez észébe egy asszonnyal kapcsolatban, aki este hétóráig nem tért haza? És ha már észébe jutott, miért nem

jött fel maga is a padlásra? Most vártalanul nem a férj, hanem a jegyző személye körül forog a vita.

A férj azt állítja, hogy segítségért kiabált. Kipróbáljuk, hogy a segélykiáltás felhallatszik-e az udvarra. Alig hallszik. Csak a jegyző hallotta meg a férj kiáltásait, míg a szomszédok semmit nem hallottak. A férj közben azt is állítja, hogy amikor meglátta a felakasztott hullát, elájult. Néhány pillanat múlva tért csak magához.

Gyilkosság és nincs meg a tettes. A SZOMSZÉDOK, MEG EGY INASGYEREK, AKI ELTÜNT

Ujból visszatérünk az udvarra. Itt lakik még Schiauaékon kívül Kiszeli An-

drás pékmester a feleségével. Az asszony elmondja négysemkőzt e sorok írójának, hogy Schiaua nagyon rosszul élt feleségével, aki derék, jó asszony volt, csak mindig szomorkodott. A tragédia délutánján nem is látták az udvaron és az egész tragédia teljesen érthetetlen előttük. Ha gyilkosság történt, hogyan vitték fel a holttestet a keskeny feljárón a padlásra, anélkül, hogy ők észre ne vették volna?

Az udvaron is megkezdődik a vizsgálat. Első kérdés:

— Ki hiányzik az udvarról? Illetve, ki nincs jelen azok közül, akik a tragédia napján a házban laktak?

— Csendes hallgatás következik, aztán a pékmester felesége megszólal:

— Nálunk volt egy szolgáló. Tamás Mihálynak hívják és a háromszék-megyei Alsócsernátonból való. A tragédia után néhány nappal hazaszökött szülőhöz.

Ujabb gyanuok. Miért tűnt el a szolgáló? Hátha tud valamit a fiatalember a tragédiáról? A helyszínen elővezetési parancsot adnak ki ellene.

Közben az egyik sarokba kerülünk Schiaua Raduval, az elhunyt asszony férjével.

— Mondja, kérem, — kezdjük a magánfaggatást —, mi a véleménye az ügyről?

A férj a vállát huzza. Mintha semmiről sem tudna.

— De mégis. Talán tud valamit. Itt gyilkosság történt.

A férj a szemembe néz és remegve mondja:

— A feleségemet meggyilkolták. Én is látom. De nem tudom kicsoda? És hogyan.

A vizsgálóbírónak is azt mondja a férj, hogy a feleségét meggyilkolták. A bíró ekkor még jobban gyanakszik. Ha a férj tudta, hogy a felesége gyilkosságnak esett áldozatul, miért nem jelent meg maga az ügyészségen, hogy kifejezést adjon gyanújának és a tettesek letartóztatását kérje? Miért várt addig, amíg a nyomozás idáig göngyölyti az eseményeket? Csak most gyanakszik gyilkosokra, miután a hatóságok centiméterekkel próbálják összehozni a bizonyítékokat.

Kérdések és újabb kérdések, amelyek feleletre várnak. Sem a tanúk, sem pedig a helyszíni szemle adatai nem tudtak világosságot deríteni Schiaua Mária meggyilkolásának rejtélyére.

Most Tamás Mihályt, a péklegényt várják. Hátha ő mond valamit.

Az Oltenia-utca 16 szám alatt pedig egy egész házon a gyanu nehéz sulya fekszik.

Az után a kíváncsiak nagy tömege gyűlt össze. Semmiről sem tudnak. Csak azt látják, hogy komor urak távoznak és magukkal viszik a kereskedőt, a ház tulajdonosát is az ügyészség irányába.

Ahol akták emberek nyaka köré szorítják a hurkot, mint a ruhaszárító kötél, a mely kétszer átfonta gyilkos szálaival Schiaua Mária nyakát...

Seres Miklós

Vasárnapi sportprogram

Vasárnap kerül sor Brassóban a romániai Kupa következő mérkőzésére a brassói ACFR és a plojești Prahova között. A mérkőzés az Olimpia-pályán fog lezajlani. — Az Olimpia pályán vasárnap sorra kerülő futball-mérkőzések programja a következő: Délelőtt 10 órakor: Brasovia—Olimpia old-boy. 12 órakor Cserkészek—Vulturii II. oszt. bajnoki. Háromnegyed kettőkor Gloria—Astra. I. oszt. bajnoki. Délután fél négy órakor: ACFR—Prahova. Az IAR-pályán 12 órakor a Soimii—Venus II. oszt. bajnoki, míg fél négy órakor BMTE—Ivria elsőosztályu bajnokira kerül sor.

LUX-MOZGÓ

Jön! Az utóbbi évek legnagyobb sportfilmje: Jön!

Brigitte Helm, Viktor de Kowa világlágere:

A marathoni bajnok

A legutóbbi olimpiászok dokumentumai alapján készült monumentális sportfilm.

ILLEMTAN

Az emberi tapintat és erkölcs ősrégi, még mindig elintézellen kérdése, mely bennünket és mindannyiszor kinos zavarba hoz: miképp kell fogadnunk valakinek a halálhírét? Vannak esetek, amelyekről nem lehet vitatkozni. Ha legközelebbi hozzátartozóink halálhírét vesszük, akkor az indulatok működnek s bármit művelünk, az a helyes, az az igaz, mert másképp nem cselekedhetünk.

De legtöbbször nem róluk van szó, hanem közlebbi vagy távolabbi ismerőseinkről, akikhez nem fűznek ilyen szoros kapcsok. Falán szerettük is őket, talán becsültük, nagyratartottuk is, ezeket az érzéseket azonban az ellentétek; a sérelmek és féltékenység és vetélkedés megannyi emléke követi, mint természetes kísérőjelenség.

Schopenhauer írja, hogy embertársaink elmulása egy pillanatnyi kárörömet kelt bennünk. Ilyenkor diadalérzés fog el mindnyájunkat s arcunkon önkéntelenül egy alig észrevehető guny mosoly suhan át, hogy mi vagyunk erősebbek, hogy nem mi kerültünk oda, ahova ők, hogy mi még mindig élünk és lélegzünk, amikor ők már nem élnek és nem lélegzenek.

Azt tapasztaltam, hogy sokan tulontul lépni igyekeznek ezt a csuf és visszatartó gyarlóságot s éppen igyekezétek által lesznek csufakká és visszatartókká. A hír számunkra is megdöbbentő. Eltűnt egy ember a föld színéről és soha többé nem láthatják. Mindezt hirtelenül meg kell érteniük, át kell gondolniuk, el kell intézniük önmagukat. Erre képtelenek. Még nem is tudhatják, hogy poltaképp mit jelent nekik az, amit hallanak. Ők azonban tiszteltetelmű sietségükben mégis módot-csokort keresnek, hogy kifejezést adjanak émulatuknak. Minthogy tájékoztatlanok, elvették a mértéket. Hangjuk reszketővé lesz. Arcuk megnyúlik és elsápad. Ugyan ünnepélyesek, mint egy gyászmenet. Ugy csodálkoznak, mintha a halál törvénye rájuk magukra nem is vonatkoznék, csak arra, akiről szó van. Ezzel pedig nevetségessé válnak. Végeredményben tehát épp oly kegyelestérfők, mint azok, akik ilyen alkalomkor vihognak.

A halállal szemben mindenféle emberi magatartás hamis. Akkor, hogy nem kelhetünk vele versenyre. Hiába erőlködünk, mi nem tudunk oly rejtélyesek, oly némák, oly halványak lenni, mint a halál. A tulbuzgóság kacajba fulladt. Eppen ezért, ha egy halálhír nem mozgatja meg legősibb szöntőnket és nem sujt porba, úgy, hogy zokogjunk, nem marad más számunkra, mint az, amit az értelem és az izlés sugall: a szomorúság és a közöny.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 26.221—1935. serv. economic.

MÉHÉSZEK FIGYELMÉBE!

A mezőgazdasági kamara által közölt földművelésügyi minisztériumi körirat szerint rendelkezés történt aziránt, hogy a cukorgyárak a méhészeknek, ebben a méhészek részére kedvezőlen éven, közvetlenül, vagy a mezőgazdasági kamarák útján, nyers, a kincstári taxáktól mentesített cukrot adjanak el a méhek mesterséges táplálása céljából. Egyidejűleg a cukor- és mézszörp helyes elkészítési módja közölteik:

1. Cukorszörp:

5 kg. finomított, vagy nyers cukor.
5 liter víz.
Fél kanálka konyhasó.
Két kanálka ecet.

1 kanálka kettedborsavas káli (Pottasche).

2. Mézszörp:

5 kg. méz.
2 liter víz.
Fél kanálka konyhasó.
1 kanálka kettedborsavas káli.

Egy-egy méhcsalád jó kitelelésére körülbelül 18—19 kg. cukor elégséges. A kettedborsavas káli a fűszerkereskedésekben és gyógyszerárakban kb. 140 lejért kg.-ként kapható.

Brasov, la 17. Octombrie 1935.

Primar: Secretar General:
Dr. C. Voicu m. p. Socaciu m. p.

ÜZLETÁTHELYEZÉS!

Cipőraktáramat

Áthelyeztem a fővárosi Sparkausa épületébe. Raktáromon tartok mindennemű saját készítésű cipőket. Mértékutáni megrendelések legutolsó dívat után gyorsan és pontosan készíttetnek. Javításokat még ugyanaz a nap eszközölünk. Az őszi vásárra bejövő vidéki vevőimet kérem, látogatásnak még minden vetélkedézettség nélkül új helyiségemben.

Szilid árak! Pontos kiszolgálás!
A Központi Hitelroda tagja.

Dánér Lajos

cipőüzeme

Panaszkönyv

Kritika, hozzászólás, javaslat és indítvány

Rovatvezető: A KÖZÖNSÉG

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A napokban olvastam a Brassói Lapokban a város pályázatát a strandra vonatkozólag s ezzel kapcsolatban volna egy szerény megjegyzésem. Ha a város a Vidombák-patakot vezeteti a vizet a strandhoz s azt földalatti vezetéken vezeteti, úgy az nagyon hideg lesz s csak azon kevesek számára lesz használható, a kik bírják a hideg vizet.

Ellenben ha a Vidombák-patak vizét föld felett, nyitott csatornában vezetik, az a napon felmelegszik és akkor mindenki számára élvezhető lesz a strand.

Kiváló tisztelettel:

a „Brassói Lapok” olvasója.

A borbélymesterek viharos gyűlése

A borbélymunkások erőszakkal akarják megakadályozni a házaló konkurrensok tevékenységét

Brassó, október 19

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztéséről szóló miniszteri intézkedés valószínűleg felkavarja a brassói borbély- és fodrászparosok nyugalmát és az ipartársulatban olyan ellentéteket robbantott ki, amelyeknek beláthatatlan következményei lehetnek az amugy is súlyos nehézségekkel küzdő szakmára nézve.

A súlyos ellentétek miatt lemondott a brassói szakosztály elnöke, a fodrász és borbélymesterek ipartársulatát pedig a teljes felbomlás fenyegeti.

A rendkívüli közgyűlés elnöki beszámolója

A vasárnapi munkaszünettel kapcsolatos események a társulat vezetőségét arra készítették, hogy ketheti pihenés után újabb rendkívüli közgyűlésre hívják egybe a borbélyszakma tagjait. A rendkívüli közgyűlést tegnap este tartották meg az Ipartestület székében Molnár Antal társulati elnök vezetésével.

Molnár elnök a közgyűlés megnyitása után beszámolt a negyvenhét jelenlevő mesternek azokról a tárgyalásokról, a melyeket az utóbbi napokban folytatott az alkalmazottakkal a kollektív szerződés megkötésére.

Beszédeben rámutatott arra, hogy a kontárok és az annyira elszaporodott házalók főleg a mesterek egzisztenciáját veszélyeztetik. A borbély- és fodrász-ipari munkások a tárgyalások során ki-

A borbélyok egymást denunciólják

Molnár Antal beszámolója végén még kijelenti, hogy a munkásokkal a kollektív szerződésben feltüntetendő fizetésekről nem tárgyalt, mert ennek a kérdésnek az elintézését a közgyűlésre bizza.

Alig fejezte be beszédét Molnár elnök, amikor a teremben éktelen lármá tört ki. A mesterek egyrésze hangosan tiltakozott a kollektív szerződés megkötése ellen. A másik rész viszont elkeseredetten védte a kollektív szerződés tervét, amely egyben az egész szakma konszolidálását jelentené.

Ilyen izgatott hangulatban tért rá a közgyűlés a vasárnapi munkaszünet kérdésének megtárgyalására, amely végleg elmeresítette a hangulatot és súlyos ellentéteket robbantott ki.

Molnár elnök indignálódva jelentette be, hogy a borbélymesterek nem szolidá-

Lemond a társulat vezetősége

A közgyűlés ezután szenzációs fordulatot vesz. Molnár Antal elnök kijelenti, hogy a gyannúsítások után nem maradhat tovább a társulat élén és ezért benyújtja lemondását.

Az elnökkel együtt lemondanak még: Jakab István és Momic Mitica alelnökök, Szabó Árpád titkár, valamint Hagenauer József társulati jegyző.

A kollektív lemondási nyilatkozatot éktelen zsvaj és lármá követte és kevés híjja volt annak, hogy a több-táborra szakadt résztvevők egymásnak nem mentek. A kedélyek lecsillapodása után Meyerzett korelnök vette át az izgalmas közgyűlés vezetését. Javaslataira bizottságot küldtek ki az új vezetőség kijelölésére. A bizottság visszavonult és hosszas tanácskozás után bejelentette a közgyűlésnek, hogy megbízatását visszaadja.

A bizottság tagjai ugyanis rájöttek arra, hogy képtelenek olyan elnököt találni, aki a nehéz helyzetet megoldhatná és

Tel. 564

Asíra-Mozgó

BRASSÓ

Szerdától, október 18-ától fut páratlan sikerrel az idei szezon nagy slágere:

OLGA TSCHENOVA
„BÁL A SAVOY”-ban

című német beszélőfilmben.

A legszebb és egyben a legérdekesebb német filmpereff, tele gyönyörű slágerdalokkal, meséje a legizgalmasabb kém- és büntügyi történet.

Főszerepekben: Walter Slezak, Alfred Abel, Margot Walter, Max Adalbert, valamint a világhírű artista-trio: Gustavo — Max — Gino FRATELLINI.

Zenéjét szerette: Otto Stransky.

Rendezte: Friedrich Zelnik.

Jön: „Tavaszi zápor” Főszereplők: Dina Badescu, Dr. Spataru, Annabella, Dajbukát Ilona, Simon Erzi, Gyergyay István

jelentették, hogy szívvél-lélekkel hajlandók támogatni a mestereket a kontárok és a házalók ellen megindított akciójában és ha a szakmának ezeket a veszedelmes konkurrensait nem sikerül ne szép szóval és barátságos eszközökkel lehetetlenné tenni, úgy attól sem riadnak vissza, hogy a mesterekkel egyetértve az erőszak eszközeihez folyamodjanak a szakma megrontóival szemben.

A társulati elnök ezután az inaskérdést is szőnyegre hozta. Rámutatott arra, hogy a kollektív szerződés tárgyalásai során a munkások az inaskérdés rendezését követelték. Ideiglenesen, illetve elvileg megállapodtak abban, hogy a megkötendő kollektív szerződés minden mesternek, illetve minden műhelynek legfeljebb egy inast engedélyez. Ha ugyanabban a műhelyben nőifodrászat is működik, tehát a szakma mindkét ágát folytatják, akkor az inasok száma kettő lehet. Ezzel az intézkedéssel elejét lehet venni annak, hogy a mesterek segítők helyett ocsó inasokat alkalmazzanak, hivatlanokkal árasztva el az amugy is tulzsufolt szakmát.

A munkások a tárgyalások során azt is kijelentették, hogy a munkakamara összes szerveit igénybe veszik a borbélyipar konszolidálására és az összes sérelmek orvoslására, annál is inkább, mert ezek a mestereket és az alkalmazottakat egyaránt sujtják.

kinek a kérésére többé njra el nem foglalom. A jövőben pedig a nagy nehézségek között vergődő szakma boldogulásáért a munkásokkal együtt a munkamara keretein belül, a törvényes eszközökkel fogok harcolni. Remélem, hogy további munkámmal sikerülni fog a régi nivóra visszahelyezni a sivárságra züllött brassói borbély- és fodrászpart.

Igy hangzik Molnár elnök nyilatkozata, amely azt bizonyítja, hogy a brassói borbélymesterek között áthidalhatatlan ellentétek vertek éket, akkor, amikor az egy-egy legnagyobbszükség lett volna.

A MUNKÁSOK IS AKCIÓKAT VETETNEK

Miközben a mesterek sorában elfajult harcok dultak, a borbély- és fodrász-ipari munkások között az egység egyre teljesebb lesz. A brassói borbély- és fodrász-ipari munkások Bagoly János munkakamarai elnök vezetésével felkeresték a Brassóban tartózkodó Joanițescu munkaügyi minisztert, akinek feltárták súlyos sérelmeiket. A delegáció kérte a minisztert, hogy a lehető legstürögösebben vonja vissza a vasárnapi munkaszünet felfüggesztésére vonatkozó rendeletét.

Joanițescu munkaügyi miniszter a küldöttség tagjainak kijelentette, hogy a maga részéről ehhez a rendeletéhez nem ragaszkodik és a kérdés megoldását a munkakamarák hatáskörébe utalta.

Ahogy a munkakamarák döntenek, a maga részéről is úgy cselekszik.

Ebből a nyilatkozatból valószínűnek látszik, hogy a sérelmezett miniszteri rendeletet hatálytalanítják.

A brassói munkakamara igazgatótanácsa ugyanis egyik legutóbbi ülésén a miniszteri rendelet ellen foglalt állást és olyan határozatot hozott, hogy a miniszteri rendelet életbentartása esetén is kötelezik a mestereket a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény szigorú betartására. Most már csak az volna hátra, hogy a határozatról a miniszter is tudomást szerezzen és érdemileg intézkedjen.

A mesterek szintén tiltakozni akartak a munkaügyi miniszterrel a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése ellen, azonban már nem tudtak beszélni vele és így kérésüket csak Popea dr. munkaügyi felügyelővel közölték.

A borbély- és fodrász-ipari munkások egyébként a mesterek ipartársulatában dúló ellentétekre való tekintettel ellátottak, hogy szervezkedési akciójukat tovább folytatják. Ecéllől csütörtök este félkilenc órakor a malomutcai munkások otthonban értekezletet tartanak, amelynek határozatai a Brassóban dúló borbélyipari harc további lefolyására döntő jelentőségű lehet.

Közgyűlés

A Brassó-belvárosi Ifj. Ker. Egyesület f. hó 24-én, kedden este 8 órai kezdettel a ref. iskola 2-ik számú termében közgyűlést tart. Tárgy: Az egyház által birtokolt helyiség átvétele és a tisztikar megválasztása. A gyűlésen megmondott tagjai helyébe újaknak választása.

Méhészet guakorlati tanácsadó méhészek számára. Irta: IGNA CZ S. 122 szövegrajzzal, 260 oldal ára 120 Lei Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

A cseh kormány egészen rendkívüli törvényekkel akar védekezni a szélsőséges pártok ellen

Törvényjavaslat, amely 1935-ig maradna érvényben

Prága, október 19

A cseh nemzetgyűlésen a kormány az a javaslatot állította elő, hogy jogosítsák fel őt a politikai pártok feloszlására. Ezzel a felhatalmazással a kormány csak abban az esetben élhetne, ha a köztársaság biztonsága úgy követeli.

A javaslat részleteiben azt is kívánja, hogy a rendőrség a párttagok ellen lefegyverezési végzéseket adhasson ki és internálásokat fogantathasson, azaz a képviselői mandátumokat a jövőben Csehszlovákia nem védené az immunitás.

Van a javaslatnak egy szakasza, amely szerint a politikai pártok tagjaink leveleit cenzurálni lehet, sőt elkobozni is. — Olyan intézkedést is kíván a javaslat, amely felhatalmazza a rendőrhatalmasokat arra, hogy a lázongókat az ország területéről kiutasíthassák.

Ez a javaslat kimondja még, hogy valamely politikai párt megszüntetése esetén a kormánynak jogában áll a párt vagyona elkoboztatni és egyben úgy intézkedhetik, hogy a párt tagjai mindennemű hivatali állásukat elveszíthetik. Ezt a törvényt 1935. január 1-ig akarják hatályban tartani.

BAYER

KRESIVAL

ZAVARJA

önmagát és környezetét is az élvezetben. Ha már tegnap be vett volna KRESIVAL-t, ma már nem köhögne. KRESIVAL a köhögés közismert, biztos ellenszere.

BENES BÉCSBEN

Hajlandó a Mussolini-féle Dunatervet elfogadni, ha a tervet valamennyire módosítják

Benes, ha a bécsi tárgyalások sikerülnek, Rómába is ellátogat

Ausztria szakadjon el gazdaságilag Németországtól és ne valósítsa meg a Starhemberg-féle fasizmust

Bécs, október 19

Tegnap számunkban jelentettük, hogy Benes cseh külügyminiszter, aki utban van Genfben Prága felé, kiszáll Bécsben és Dollfussal tanácskozni fog. Ez a hír a szenzáció erejével hatott. A hivatalos kommentárok szerint a látogatás rögtönzött jellegű és tisztán udvariassági. — Mindössze arról van szó, hogy Benes kötelességének tartotta Dollfussal szerencsés felgyógyulása alkalmából személyesen is üdvözölni.

Ezzel a naiv „hivatalos” mesével szemben már tegnap rámutattunk arra, hogy Benes nem jöhet másért Bécsbe, mint hogy Ausztriával a Mussolini-féle Dunaterv kérdését megbeszélje.

Az események igazolták ezt a kombinációt.

Benes ma reggel Bécsbe érkezett. A pályaudvar épületét és annak környékét sűrű rendőrkordon vette körül, mert erre a Benes-látogatásra az osztrák horogkeresztesek is nagyon felkészültek. Még az elmúlt éjszaka folyamán történt, hogy az osztrák horogkeresztesek megszállták a pályaudvar környékét és mindenütt horogkeresztes jelvényeket állítottak fel, vagy bemésztek a házakat.

A rendőrség ezekből az előjelekből azt a következtetést vonta le, hogy Benes bécsi megérkezése alkalmával a nemzetiszocialisták tüntetni fognak. Ennek a tüntetésnek ellensúlyozására vonult ki már az éjszaka folyamán a rendőrség.

Olyan nagy volt a félelem, hogy a bécsi rendőrség már tegnap éjszaka óta senkit sem engedett be a pályaudvarra csak azt, aki kellően igazolni tudta magát.

Benes vonatát ma reggel Dollfuss személyesen fogadta.

Az első találkozás a volt udvari váróteremben történt. Itt Benes üdvözölte Dollfussot és személyesen is gratulált neki, hogy a múlt hetekben történt merénylet sebei begyógyultak.

Ezután Benes és kísérete a cseh követ-ségre hajtottak.

Arról, hogy a két államférfi a mai nap folyamán hol és mikor találkoznak, jelentésünk még nincs, ellenben megérkezett Hielinger cseh követ nagyon érdekes nyilatkozata. A diplomáciai életben egészen szokatlan hangú nyilatkozatot adott ki Csehszlovákia bécsi követe. Elmondta egész őszintén, hogy

Benes nem azért érkezett Bécsbe, hogy Dollfussnak gratuláljon, hanem azért, hogy Dollfussal a Dunaterv kérdését megbeszélje.

Benesnek — mondotta a követ — ebben a kérdésben is meg vannak a maga eszméi, de ennek ellenére is a cseh külügyminiszter

nem zárkózik el az elől, hogy a Mussolini-féle Duna-tervet elfogadja abban az esetben, ha ezen a terven egyet-mást módosítanak.

Elmondotta továbbá a követ, hogy abban az esetben, ha Benes meg tud Dollfussal egyezni, hajlandó a cseh külügyminiszter Rómába is elmenni és ott Mussolinivel személyesen tárgyalni. Éppen ezért — mondotta tovább —

a bécsi utat a római út előszobájának kell tekinteni.

A cseh kormányhoz nagyon közel álló Der Tag azt állítja, hogy Benes bécsi utja üzleti kérdésekkel is kapcsolatos. — Csehszlovákia hajlandó elzárkózásának me-

revségét Ausztriával szemben feloldani, ha ezzel szemben Ausztria gazdaságilag elkötelezi magát Csehszlovákia mellett.

Benesnek itt az a terve, hogy a mai feszült politikai hangulatban Ausztria gazdaságilag teljesen pártoljon el Németországtól és kössön melegebb kapcsolatokat a cseh kereskedelemmel és iparral.

Más kombinációk is vannak még. Az egyik kombináció például azt mondja, hogy Benes ez alkalommal arra akarja rábírní Dollfussot, hogy ne valósítsa meg a Starhemberg-féle fasizmust.

Amennyiben Dollfuss erre hajlandóságot

Itt a háború?

13 orosz bombavető repülőgép bombázta Mandzsuria fővárosát

London, október 19.

A British United Press ma este jelentést adott ki, amelyben közli, hogy tizenhárom orosz bombavető-gép ma délelőtt megtámadta Mandzsuria fővárosát.

A hír arról számol be, hogy ezek a gépek több mint egy félórán át bombázták a várost és mintegy kétszáz embert megöltek. Ha a hírt megerősítik, számolni kell azszal, hogy Japán Oroszországnak azonnal hadat üzen.

Amerika végleg szakítani akar Európával

A német lépés további hullámverése

Páris, október 19.

A ma este befutó jelentések szerint Amerika kivonulása most már véglegesnek tekinthető. A Petit Parisienne newyorki jelentése megállapítja, hogy

az amerikai közhangulat nem akar többé Európáról tudni.

Amerika csak addig marad a leszerelési konferencián, amíg azon valóban leszerelésről van szó.

Az angol kormány fontos minisztertanácsát ma szintén megtartotta. Ezen a minisztertanácsán arról volt szó, hogy Németország kilépésével kapcsolatban milyen változások menjen át a német—angol viszony. A kormány úgy döntött, hogy a népszavazásig a mai helyzetet változatlanul fenn kell tartani.

A minisztertanácsal egyidejűleg mutatkozott be Berlinben az új angol követ, Sir Eric Phipps.

Párisban a sajtó általában helyesli Daladier politikáját és nagy feltűnést keltett a párisi angol nagykövetség mai nyilatkozata, aki biztosította a francia kormányt arról, hogy Londonnak is azonos a felfogása. Berlin is tisztán látja, hogy ebből az ügyből kitalyólag Anglia teljesen el fog Németországtól szakadni.

A Nyugat politikai körei ennek ellenére is azt hiszik, hogy Németország a játék végén még sem szakad el végleg Genftől, mert éppen most kerül sor annak a statútumnak kidolgozására, amely a Saar-vidéki népszavazás után lépne érvénybe. Németország attól

mutatna, úgy Benes Csehszlovákia részéről nagy és jelentős gazdasági engedményekkel kárpótolná Ausztriát.

Mindenesetre a találkozó már csak azért is nagyon érdekes, mert végre elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amikor a hadviselő felek végre szemtől-szemben állanak egymással. A két Dunaterv voltképpen a két orientáció hadakozását jelenteli.

Végeredményében és leegyszerűsítve Európában e pillanatban arról van szó, hogy a kis államok kinek engedelmeskedjenek: Franciaországnak, vagy Olaszországnak.

Eddig csak elméleti vita folyt és csak propaganda-akciók petárdái robbantak. Ez alkalommal végre Csehszlovákia szemben áll Ausztriával és — tárgyalnak.

Ez annyit jelent, hogy a francia álláspont most méri össze erejét Olaszországgal.

A félhivatalos Prager Presse a mai Benes-látogatással kapcsolatban azt írja, hogy ez alkalommal sül majd ki, mi a jó és mi a rossz a Mussolini-féle Dunatervből. A lap azt is megállapítja, hogy ha Benes és Dollfuss megállapodásra is jutnának, a kisanant gazdasági tervein mi sem változik.

Végül leszegi a lap, hogy a két állam között megegyezés csak akkor jöhet létre, ha Ausztria lemond arról, hogy fasizista legyen.

fél, hogyha a jelenléte nélkül alkotják meg ezt a statútumot, érdekei ellen vétének.

Ugyancsak a német eseményekkel hozták kapcsolatba azt a hírt is, amely szerint a lengyel kormányban változás áll be.

Az őszi érettségi országos statisztikája

Bukarest, október 19.

Az őszi érettségi vizsgálatokról a közoktatásügyi minisztérium megkapta a vidéki jelentéseket s ezekből az alábbi összefoglaló jelentést adta, ki: Az őszi érettségi pótvizsgálatokra összesen 4532 ifjú jelentkezett. Sikeresen vizsgázott 2817, tehát az eredmény 61.17 százalékos, vagyis meglehetősen gyenge. Ilyen eredmény mellett is azonban, ebben az évben, a tavaszi érettségi vizsgák eredményét is beleszámítva, összesen 8822 ifju kapott lehetőséget arra, hogy egyetemre iratkozhassék.

A moszkvai repülők Párisba készülnek

Páris, október 19.

Moszkvai jelentések szerint még e hét folyamán hetven repülő startol Moszkvából Páris irányába. Moszkva ezzel a repülőrajjal adja vissza azt a látogatást, amelynek során Pierre Cot meglátogatta Oroszországot.

Követlenül kimondottan eredeti **OLLA**, mely évtizedek óta elismert és vezetők minőségű!

BUDAPEST

Svábhegyi Szanatórium

Subalpin 430 m.

DIFÉNS
GYÓGYINTÉZETMár napi
P. 16-tól.

Legideálisabb őszi-téli klímatiszta üdülőhely. Intenzív gyógyászati insalatio. Páratlan kiállítás a fővárosra.

Legelsősorú szanaórlumi ellátást nyújt 5-6-szori diéta étkezéssel, vízkurával együtt.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő úlján szoktak fizetni és előfizetésük e hó 15-én lejárt, vagy jövő hó elsején lejár, a mai napon postautólevélben küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, sziveskedjenek ezen postautólevél felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatásának küldésében megszakítás álljon elő.

T.

Indigó Ottó
kopiroidalmi vállalata

BUDAPEST

Vigszínház

Indigó Ottóról kiderült, hogy „Torockói menyasszony” c. színművének tárgyát Grandpierre Emil egyik novellájából merítette. „Ember a hid alatt” című új darabján pedig, amit tudvalevőleg Holitscher Ferenc írt, csak némi változást eszközölt.

Ugyan mondja, kedves Indigó, mért csipik meg magát mindig? Egyszer? Sag schon!... De két darab, — végén még a fübe harap!

Védhett Heltai, Marton, ön hid alatt, ök a parton... Lehet szeréája százig, onnan kegyed ki nem mászik!

Egy Grandpierre, egy Holitscher... Tegyen próbát saját giccsel, ami semmiképp se tálm... Ember! Ezt kell áthidalni!

Végezetül arra kérem, dobja sutba költeményem! Bár erősen tartok tőle, hogy darabot ír belőle!

NEMES FERENC

— Az adóalany nem számít. Csikszere redáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt került nyilvánosságra a pénzügyminiszter intézkedése, amely szerint a régi italmérségi engedélyeket csak az új szesz törvény megszavazása után fogják újakkal kicserélni. Most aztán érthető feltűnést keltett a csikszeregi italmérsék között a sepsiszentgyörgyi adókiutvási pénzügyigazgatóság telefonrendelete, amely szerint az összes italmérsék engedélyekkel egyetemben azonnal és személyesen jelentkezzenek, mert a breveteiket ki akarják cserélni. Ez a rendelkezés fejenként legalább 8-800 lejbe kerül az italmérséknek, akik a mostani nehéz viszonyok között nem keresnek két hét alatt sem nyolcszáz lejt. Tudtukkal a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóságnak főellenőri kirendeltsége működik Csikszereán. Így érthetetlen valami, hogy az összes italmérséket Sepsiszentgyörgyre rendelik akkor, amikor ezt Csikszereán is el lehetett volna intézni sokkal kevesebb költséggel. Ugyátszik, hogy a pénzügynek sehogyan sem érdeke az adófizetők terheinek könnyítése. Azt hiszi, hogy még mindig fenéig tejfő. Pedig közönséges naponta személyesen látják azt a mérhetetlen nyomorúságot, amely ilyen pótkiadások nélkül is elviselhetetlen.

— FIATAL UJSÁGIRO, aki sportújságírásban teljesen jártas, fizetési igény megjelölésével adja be ajánlatát a B. L. szerkesztőségéhez.

— JOANITescu MINISZTER CSIKSZEREDÁN. Csikszereáról jelentik: Joanitescu munkügyi miniszter az itteni társadalombiztosító intézet fiókját látogatta meg. A minisztert dr. Teju Aurel vármegyei prefektussal az élen a hivatalfőnökök fogadták. A hivatalos formázások után a társadalombiztosítónál nézett szét a miniszter, melynek ügykezelését a lehető legnagyobb rendben találta és elismerését fejezte ki az ott folyó munka iránt. Egy órai időzést után Joanitescu miniszter a főispán kíséretében, autón, Gyimesen át az Ókirályságba utazott.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti idővizsgáló intézet jelentése szerint boros, hűvös idő következik. A reggelek erősen ködösek esznek, nyugaton esők várhatók. — Megtámadták az amerikai nácik gyűlését. Newyorkból jelentik: Az Amerikába kivándorolt német nemzetiszocialisták tegnap gyűlést akartak tartani Newyorkban. Ezt a gyűlést a baloldaliak megtámadták. Az ellenpártiak behatoltak az ülés terembe és verekedést kezdtettek. A verekedésnek 12 súlyos sebesült áldozata van. A verekedőket a rendőrség választotta szét. Többeket letartóztattak.

ABLAK

Szomorú napsugár játszik az őszi avaron... tegnap szürkület felé kint jártam a város mellett egy mezőn, az utam kertek mellett vezetett, hol fáradt őszirózsák vioták szelű és mosolygós halálküzdelmüket a dérről, a föld alig lélegzett már, s a természet végső lázküzdelmében az volt az érzésem, hogy fantómok usznak az ijesztően tiszta levegőben s megkezdődik az őszi kísértetjárás. Szinte természetesnek vettem s ez volt a velem sétáló barátom érzése is, hogy a világot ilyenkor ősszel zavarok lepik el. Depresszió és válogás. A barátom a gyermekkorából beszélt, az utolsó őszi sétákról a nyaralóhelyen, amikor a torkát szorongatta a tudat, hogy otthagyja az otthont, bemeleg az internátusba és megkezdődik az iskola nyüge. Az egész életére szóló keserű élmény maradt ifjúságának e tiz szomorú ósze, mondotta, ha érzi az őszi szagot, már elkecsereedik. Azután eszembe jutott a tizenöt év előtti ősz. Ezerkilencszázötzennel októbere, a végtelen bizonytalanság és depresszió, ami akkor a levegőben uszott. A városunk mellett sétáltam a mezőn, ugyanez a tiszta és sápadt nap sütött, fáradt őszirózsák a kertekben, őszirózsák a gomblyukakban, őszirózsák a sirokon. Temetőszag, — pedig nem is temetőszag, hanem a természet hullaszaga s csak azért érezzük temetőszagnak, mert az elfoglalt ember évenként egyszer jut csak a temetőbe: november elsején, amikor mindennek ilyen őszi szaga van. Barátommal az évfordulóról beszélünk. Tizenöt év előtt ilyenkor kezdődött a zavar, mondtuk, igen, már tizenöt éve van. Azután átkalandoztunk a világpolitikába, Genf-ről beszélünk. Tehát ma is. Ma is nyugtalanító fantómok nyargalnak láthatatlan hullámokon az európai levegőben, zavar és bizonytalanság jellemzi e napokat. A Népszövegben felborult minden, amit tizenöt év épített. Ismét egyetlen kérdést olvasni valamennyi gyermek, felnőtt, asszony, férfi, aggastyán száján: mi lesz? Mi Németország elhatározásából? Mit terveznek a politika tükös furiái? Hohá vezet a nagypolitika zavarára? Óriási láthatatlan betűkkel írva, mint valami új óriási Granovszky vagy René Clair film hangulataláfestésénél, egymásután, szaporán, mindenütt, növekedve, fogyva, a szem előtt karikát hánypa, a fülben zúgva, fejben kopácsolva, a földet rengetve, az éjszakában susogva, madarak szavában, gépek zúgásában, a must forrásában folyton ott látjuk és halljuk a kérdést: mi lesz, mi lesz, mi lesz, MI LESZ? — Barátommal szorosabbra fogtuk kabátunkat s dideregve hazabotorkáltunk a nyúlós őszi sötétségben.

— Ötvenezer pengő értéket raboltak el a budapesti Ibusztól. Budapestről jelentik: Az Ibusz menetjegyiroda budapesti irodájában tegnap éjszaka betörők jártak. Megfúrták a kasszát, amelyben ez a nagy vállalat az idegen valutákat tartja és a pénzszekrényből 50 ezer pengő értékű valutát raboltak el. A rendőrség a nyomokból ítélve arra következtetett, hogy a betörést nemzetközi betörőbanda követte el.

— HUNYADMEGYEI HIREK. A vasgárdisták kilengései Piskin már nemcsak a közönséget töltik el aggodalommal, hanem a hatóságok fejei is kezdenek feigyelni. Így egyik piskai kereskedő nenuregén festette át üzleti portáljait és redőnyeit. A vasgárdisták egy éjszaka horogkereszttel mázolták a redőnyökre, majd mindazon házak falait hasonló jelvényekkel látták el, ahol kisebbségek és zsidók laktak. Meghorogkereszteztek továbbá Groza János román kereskedő üzletét is, kit szocialista elvei miatt szintén proskribáltak. — Izsák József piskai szabómesternél betörést követtek el. Falbontás útján kisérleték meg bejutni az üzlethelyiségbe, de mivel ez nem ment, az udvari bejáró ajtókat törték fel. Elvittek több bejárós uj, valamint javítás alatt álló öltönyöket és télikabátokat. A kár meghaladja a 30 ezer lejt. Egyebekben, amióta nincs rendőrsége Piskinnek, a betörők vigan garázdálkodnak. A csendőrség bevezette a vizsgálatot.

— SZÉTZUZTA A LABÁT A CSEP-LOGÉP. Marosvásárhelyről jelentik: Héderfája községben Fodor Mihály 21 éves cigánylegény a cseplogépnél dolgozott. Egy óvatlan pillanatban a gép elkapta és ballábát összezúzta. Súlyos sérüléseivel beszállították a kórházba. A szerencsétlenség körülményeinek tisztázása céljából megindult a hivatalos vizsgálat.

— Lecset az első emeletről egy öt éves kisfiú Marosvásárhelyen és semmi baja sem történt. Marosvásárhelyről jelentik: Mittelmann Sándor marosvásárhelyi főtéri kereskedő kisfia, az öt éves István, szülei elsőemeleti lakásán játszadozott a folyosón lévő korlátán. A kisfiú átmászott a korlátán és tornamutatványokat végzett, majd elengedte a korlátot és a levegőben többször bukfenecet vetve, a földre zuhant az első emeletről. A kisfiúnak, aki hasra esett, semmi komolyabb baja sem történt, csak térdét és karját ütötte meg könnyebben. A szerencsés kimenetelű baleset hőisére most jobban fognak vigyázni.

— Elsikkasztotta a beszedett pénzt a hűtlen süteménykihordó. Temesvárról jelenti tudósítónk: Österreicher Ignác pékmester feljelentést tett a rendőrség Neumann Lajos 40 éves süteménykihordó ellen, akit hat évvel ezelőtt azért alkalmazott, mert kereset nélkül volt és könyörgött, hogy juttassa kenyérhez. — Neumann aztán azzal hálálta meg gazdája jótéteményét, hogy a vevőktől beszedett pénzt, mintegy 27 ezer lejt, elsikkasztotta és semmiféle fenyegetésre nem akarja visszafizetni. Österreicher nem hajlandó tovább várni már s azért tette a feljelentést. Neumann egyébként meg is fenyegette gazdáját, hogy „vigyázzon, mert ő is úgy jár, mint Steiner”, ha sokat okoskodik. A rendőrség letartóztatta a sikkasztó süteménykihordót s egyben megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy vajon ki volt az bizonyos Steiner, akire Neumann célzott és mi történt vele.

— A HÁROMUJJU BETÖRŐ. Marosvásárhelyről jelentik: Holtmaros marosmegyei községben ismeretlen tettesek álkulcs segítségével behatoltak Bokos József lakásába és onnan egy koffert emeltek el, amelyben a gazda huszezer lejt őrztött. A mezőn dolgozó falusiak megtalálták az ellopott koffert, amelyet a betörő a mezőn eldobott és a koffer csodálatos módon csak három ujj nyomát viselte. Így derült ki hogy a betörést Bokos János rokona követte el, kinek egyik kezén csak három ujj van. A házkutatás alkalmával már csak ötezer lejt találtak meg, a tizenötezer lejt ismeretlen célokra költötte el. Az eljárás megindult elene.

★ ORVOSI HIR. Dr. Kálmán Sándor orvos visszatért tanulmányutjáról és rendeléseit újra megkezdte Élesden. (Bihar vm.)

— A Bukaresti Magyar Műkedvelő Színpad, amelynek tagjai Erdélyből Bukarestbe szakadt munkások és kisemberek, szüreti mulatságot rendezett, amelynek kereteiben két fiatal szerző: Kárpáti M. Géza és Leibl József „Ahol a Duna folyik” című operettjét adta elő. A társaság további programján szerepel „Az ember tragédiája” is, azonkívül Kárpáti M. Géza és Leibl József társszerzők „Isten nevében” c. drámját és több, a társaság tagjai által írt színpadi próbálkozás. Erdemes megemlékezni a „Magyar Műkedvelő Színpad” munkásságáról, mert megérdemlik a megemlékezést azok a munkások, akiknek mindennapi bajaik, gondjaik között is van kedvük és szeretetük irodalmi és színpadi próbálkozásokhoz.

Hasfajló?
Igen, de...
Izletes
Hatásos
Olcsó

Vezérképviselő: G. CENTONZE
BUCUREȘTI, Str. Clujet 3 sz.

Kérdés — felelet

1. — Mi a bűn?
Gyilkolni?
Várni,
vagy tenni?
— A legnagyobb bűn szegénynek lenni
2. — Mi erős?
A szerelem?
A hitünk?
A vár?
— Legerősebb a börtönajtón a zár!
3. — Ki diktál itt?
A kormányfő?
Szurony,
mely husba szur?
— Nálunk az arany dirigál,
nálunk a pénz az ur!
4. — Az igazság mi?
A Halál?
Az Ige?
A Hit?
— Kiejteni őh, nem szabad, mert lázít és vakít.
5. — A célunk?
Boldogság?
Jövő,
mely örömet terem?
— Előttünk csak egy nagy káosz
s a végén egy verem...

Rosen Alice

Bizonyos idő alatt elérhet egy távolabbi helyet — de

néhány óra alatt sok ezer kilométerre fekvő helyekkel beszélhet

BUKAREST — BÉCS — AMSTERDAM — LONDON — BERLIN — hat város, egymástól sok ezer kilométerre. Még a leggyorsabb vonattal is egy hétnél hosszabb ideig tartana az utazás.

De a kereskedőnek sokszor szüksége van arra, hogy mindegyik helyen még ugyanazon nap legyen. Lehet, hogy rendelést kell adnia Bécsben, valakivel találkoznia kell Londonban, financiális ügyek elintézése miatt, Berlinben exportüzletet kell tárgyalnia, esetleg Manchesterben is. Ami

lehetetlennek látszik, ma a legkönnyebb! Mindegyik várossal beszélhet, kényelmesen íróasztala előtt ülve — hős a nemzetközi telefonszolgáltatnak.

Tény, hogy üzleteit mindezen városokban három óránál rövidebb idő alatt bonyolíthatja le.

A KÖLTSÉGEK?

Ha Bukarestből három percig beszél:

BÉCCSEL	Lei 330
AMSTERDAM	510
LONDON	750
BERLIN	435
Összesen Lei 2025	

Ne feledje el, hogy 21 óra után 40%-os kedvezményt élvez.

Ebben a könyvecskében minden felvilágosítást megtalál a nemzetközi telefonszolgálatra vonatkozólag. Kérésre ingyen küldjük meg.

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TELEFOANE

A betétes, a konverzió és egy indítvány

Állami érdek, hogy a mezőgazdasági és városi adósságok rendezése nyugvópontra jussanak, mert hiába hozza a kormány a legnagyobb áldozatot a mezőgazdák javára az intervenciós vásárlásokkal és hiába az 1931 december 18-ika óta érvényben lévő moratórium, az adósok tábora még sem érez semminemű hajlandóságot tartozásának rendezése iránt.

Hitelbiztosítványunk vezetősége számolt a gazdasági válság terheivel és hogy megkönnyítse a tartozások rendezését, vállalt, hogy tanujelét adja békülékenységenek és elősegítse a hitelélet újraéledését. A múlt hó 17-én Mezőtelegden és Szakadátton 400 adós jelenlétében a következő ajánlatot tette:

Aki tőketartozását és időközi kamatait kétszáznapon belül kifizeti, annak elengedjük a tartozás 50 százalékát. Aki terményben akarja a fenti feltételt mellett tartozását kiegyenlíteni, napi áron átvesszük a kereskedelmi szokványoknak megfelelő terményeket. Aki tartozását 25 százalék engedménnyel akarja rendezni, azzal szemben 3 év és 8% kamat feltételt adunk. Aki engedmény nélkül szándékozik tartozását rendezni, annak 5 évi időtartamot adunk, olyformán, hogy minden 1000 lej tartozás után hetenként 5 lejt, vagy negyedévenként minden 1000 lej után 65 lejt fizet, amely összegben bent foglaltatik a tőke és a kamat is. Miután minden adósunknak példakönyvre, vagy részjegyre van, ezen követeléseiket olyan százalékos arányban számolnánk el javára, mint amilyen százalékos engedményt kért tartozásából.

Ez idő óta egyetlenegy adós sem tett kísérletet az ajánlat elfogadására, pedig minden feleslegét értékesíti és a pénzt minden cél nélkül otthonában gyűjti. A múlt héten történt meg, hogy egy falusi asszony azon kérelemmel fordult egy itteni vasnagykereskedőhöz, hogy néhány darab 1000 lejesét váltaná be 500 lejesek-re. A néhány darab 116 ezer lej volt. Kapcsoláspatakon egy adós gazdánál hivatalos házkutatást tartottak és a szalmazsákban 22 ezer lejt találtak. Sok megtörtént esetet lehetne még felsorakoztatni, amely mind igazolná, hogy az adós ma már tökéletesen képtelen is képes volna, amellyel el lehetne érni hogy a takarékbetevő saját tőkéjéből kapjon vissza valamit, akiért az állam még semminemű áldozatot nem hozott, ellenben az intervenciós buzávásárlások miatt a kenyérfogyasztást megdrágította az árkülönbözettel, a kenyér mind fizetendő 2 és fél százalék forgalmiadóval és a kereskedelmi óriás után járó 1.4% őrlési adóval.

Az elmúlt egy év és tíz hónap azt bizonyítja, hogy az állam is ezen moratórium miatt erején felüli áldozatot hoz, de a javulás még sem mutatkozik. Ezért tabularasát kellene csinálni, valamint a hitel és bizalmi élet helyreállítása ma már a legégetőbb probléma. Minden pénz intézet, valamint más hitelező, ha adósaival és betevőivel nem tudna megegyezni, köteles a mezőgazdasági és városi adósságok törvény elvezőinek váltóit, az alap-tőke nélkül alakulandó Román Takarékpénztárak Központi Jelzálog Bankjára átruházni, amely hitelintézet 100 lejes névértékű 20 évi, 4 és fél %-os kamatozó záloglevél címleteket adna ellenérték gyanánt, amelyet minden hitelező követelésének teljes kiegyenlítéséig köteles elfogadni. Ezen kötvénnyel a pénzügyintézet is rendezhetnék betéttartozásukat. A záloglevelek 20 év leforgása alatt mind beváltásra kerülnek évenként megismétlődő sorsolás után. Tekintve, hogy a záloglevél tőzsdén jegyzett értékpapír lenne, amelyre az ország termőföldje adna a garanciát, ennél fogva még tökébe-fektetésre is kiválóan alkalmas kötvénynek bizonyulna, amelynek kamatozó szelvényeit bármely pénzügyintézet beváltaná, ha a kormány pontosan gondoskodna arról, hogy a jelzálogbanknál az adósktól befolyandó félévi annuitás csak kizárólag ezen szelvények beváltására és az

Hosszu és nyugodt visszafizetési feltétel

A törvényt élvező adósnak 1931 december 18 előtti tartozása konvertálás alá kerülne minden bírálat nélkül és a hitelező nagyobb védelme okáért, az adós tulajdonos ingatlanára az eladási és terhelési tilalom lépne érvénybe. Ezen tranzakcióval egy hosszú és nyugodt visszafizetési feltételt kaphatna az adós, aki, ha nem tartaná be a fél éves részleteket, egy 6 hónapon belül ingatlan elárverezendő volna, amely szigorú feltétellel az adóst kötelesegtudásra és a pénzzel való bánásra lehetne nevelni. Esetleg ezen részletek közzé adók módjára is behajthatók volnának. A betétes, aki tőkéje után már kétféle kamatot sem kap, sőt, a legnagyobb bizonytalanságok között van, örömmel venné ezen kamatozó záloglevelet, amelyből minden évben az annuitási részből, a tőketörlesztésre fordítandó összege sorsolás után lenne visszaváltva. Ezen megoldás kereszttulvitható tőke nélkül, csupán az első félévben kétféle az állam részéről előlegezni az irodahelyiségek bérét, a tisztviselők fizetését és a záloglevelek, köny-

évenként eszközrendő sorsolásra használhatók fel. Ezen értékpapír szelvénye mentesítendő minden adó és illetéktől. Ha ezen feltételeket a kormány szigorúan respektálná és betartaná, valamint ennek ellenőrzésére a betétesek közül felügyelőbizottságot létesítene, az esetben a betétes a mostani bizonytalan állapotok közepette örömmel cserélné fel betétkönyvecskéjét záloglevélre, amely jövedelmez és szükség esetén tőzsdéi hivatalos árfojyam mellett tovább adható, esetleg a Banca Natională-nál a névérték 50 %-ig lombard kölcsönre elhelyezhető. Ezen kötelek birtokában a magánpénzügyintézetek is hitelképes papírnak minősítenék ezen záloglevelet, amely stabil hitelüzletet jelentene. Egy adós 1000 lejes tartozását 20 év alatt 4 és fél %-os kamatozás mellett, évi 76 lej 36 bani utólagos annuitással egyenlíthetné ki, amelyhez fél százalék kezelési költség járulna. Ez esetben adva volna a lehetőség, hogy a létesítendő hitelintézet prosperáljon, valamint az adósok a régi hitelezőktől függetlenül és a betétesek pénze közzé legbiztosítva legyen, mert 50 milliárd lej adósság konvertálása az első évben az annuitás összegén kívül, fél %-os kezelési díj mellett 250 millió lej bevételt jelentene, amelyből ezen jelzálog bank bőségesen fedezhetné az összes rezi költségeit.

vezményeket. 20 évig az állami adónak 50%-át ezen záloglevéllel fizethetik.

Az államvasutak vonalain 20 évig június-szeptember hónapjain 50%-os utazási kedvezményt kapnak. Az állami fürdőknél ugyanezen idő és hónapjaira 50 %-os kedvezményt élveznek. Ingatlan vételnél, vagy örökösödés esetén 20 évig az illeték 50%-át ezen záloglevéllel egyenlíthetik ki. Az állam ezenkívül minden évben 1000 darab 100 ezer lejes nyereményeket is sorsolhatna ki a záloglevelek birtokosai között.

A vasuti és fürdőkedvezmények az államnak csak nagyobb bevételt jelentene, amelyet a filléres utazási kedvezmények igazolnak. Az adó és illeték kedvezményeinél, az állam tulajdonába menne a megfelelő értékű záloglevél, amelynek jövedelmét élvezné és értékét sorsolás után 20 év alatt ténylegesen megkapná. Tehát e tekintetben károsodás nem érné, sőt a záloglevél tulajdonosoknál növelné az ambíciót ingatlan vásárlásokra. Az évenként megismétlődő sorsoláson legalább 10 évig az állam semminemű áldozatot nem hozna, mert az fél %-os kezelési költség felszámításából ezen tétel is bőséges fedezetet nyerne.

A kormánynak meg kell mutatni, ha a betétesek követeléseit befagyasztotta, hogy emberileg gondolkodik és minden lehető elkövet a nyomorgó betétesek talpraállítására, védelme és kedvezmények biztosítása érdekében. Ezen tranzakcióval hozzájárulhatna a takarékos embereket a záloglevél vásárlásra is, amely a nyugati államokban igen reális tökébefektetés. Ha a kormány a problémát nem szándékozik megoldani, úgy a jelenlegi rendszerrel megsemmisíti a kötelesegtudást, sőt megzavarja a családi életet és a könnyelmű életmód felé tereli az adósok tábort.

Glück Béni

hitelszövetkezeti igazgató.

Okt. 23-án indul

a legnagyobbított, 10 nagy oldalas

Brassói Lapok

Aki még nem előfizető, MOST rendelje meg. E héten feladott, november 1-étől szóló megrendelésekre a lapot azonnal indítjuk s így október 23-tól november elsejéig az új előfizetők DIJTALANUL KAPJÁK LAPUNKAT.

